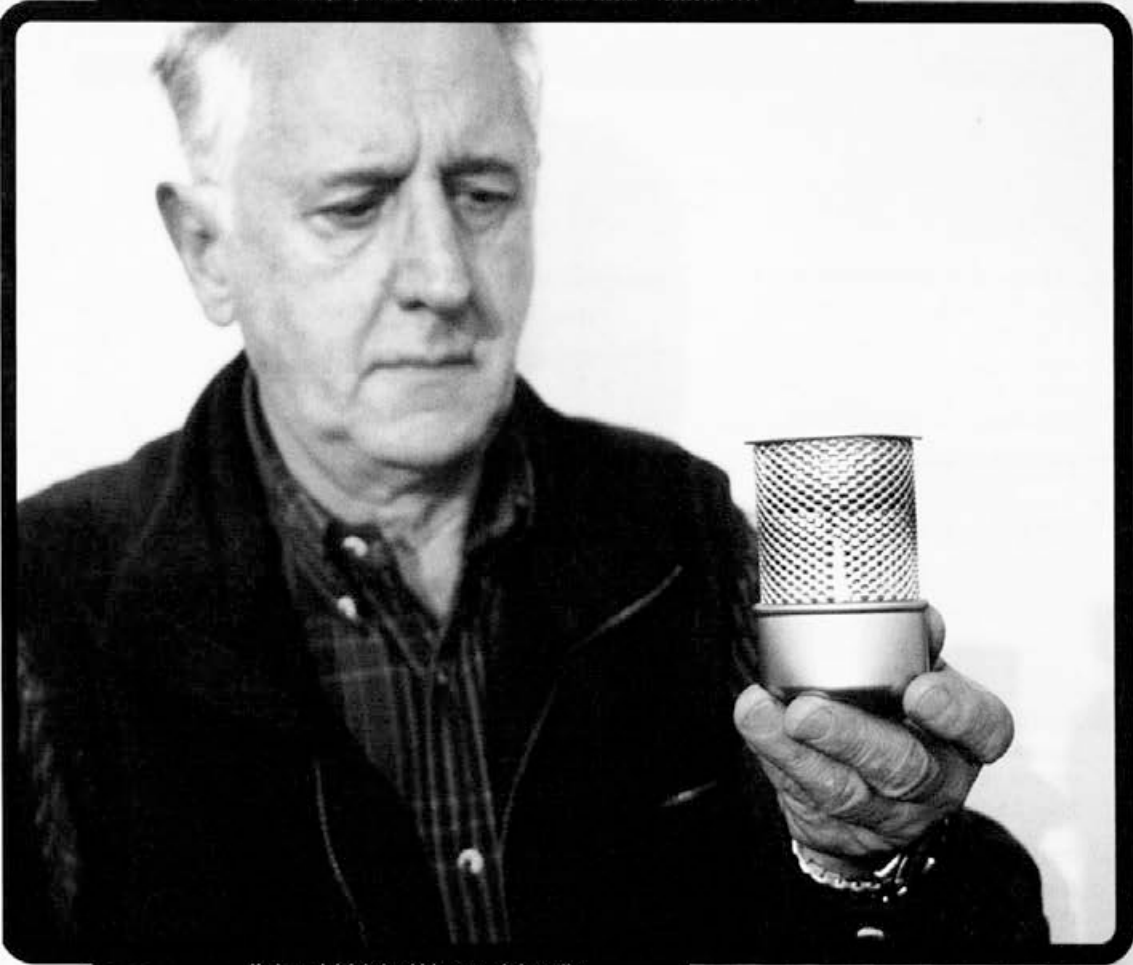

Srebrna medalja Apimondia podeljena reviji Slovenski čebelar - Vancouver 1999

Mednarodni čebelarški kongres Apimondie,
Ljubljana, 24.-29. avgust 2003

letnik CIV - leto 2002

1

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - PRIČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0350-4607

Anton Tomec: Želje in obeti ob vstopu v novo leto

1

Janez Mihelič: Uspešne zadnje delovne akcije v letu 2001 na Čebelaršem centru na Brdu pri Lukovici

3

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Franc Panker: Čebelarjeva opravila v AŽ panju v januarju

5

Franc Prezelj: Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v januarju

7

Lidija Matavž: Veterinarski nasveti za januar

8

ČEBELARSKI KONGRES

Franc Šivic: Kongres Apimondie 2003

10

Aleš Gregorc: O boleznih čebel na kongresu Apimondie

11

Janez Poklukar: »Čebelarji spoznavajo Afriko« – Apimondia 2001

12

Rémy in Lojze Ivanec: Predstavitev kranjske čebele v kraljevem mestu ob Temzi

14

BOLEZNI ČEBEL

Janez Mihelič: Nov uparjalnik za uparjanje oksalne kisline za zatiranje varoe

17

Pavel Zdešar: O medenju v letu 2001

19

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Marjan Debelak: Prednosti čebelarjenja z velikoprostorninskimi AŽ panji

20

IZ TUJE LITERATURE

Livio Dorigo: Nekaj značilnosti čebelarjenja v Italiji

22

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Dušan Holzbauer: Odprto pismo Zvezi

24

Anton Tomec: Najpomembnejši sklepi šeste redne seje UO ČZS

25

Uredništvo: Novinarska konferenca in izjava za javnost Čebelarške zveze Slovenije

28

Ivan Šuštar: ČD Litija in ČD Anton Žnideršič iz Ilirske Bistrice sta podpisali listino o pobratenu

31

V SPOMIN

32

MALI OGLASI

33

Anton Tomec: Wishes and Resolutions for the Start of the New Year

Janez Mihelič: Successful Final Working Bees in 2001 at the Beekeepers' Centre at Brdo pri Lukovici

THIS MONTH'S WORK FOR BEEKEEPERS

Franc Panker: Beekeepers Jobs in Multiple-Story Hive in January

Franc Prezelj: Beekeepers Jobs in AŽ Hive in January

Lidija Matavž: Veterinary Advice for January

BEEKEEPERS' CONGRESS

Franc Šivic: The Apimondia 2003 Congress

Aleš Gregorc: About Bee Diseases at the Apimondia Congress

Janez Poklukar: »The Beekeepers Get to Know Africa« – Apimondia 2001

Rémy and Lojze Ivanec: Presentation of the Carniolan Bee in the Royal City on the Thames

BEE DISEASES

Janez Mihelič: A New Evaporator for Evaporation of Oxalic Acid Used for Varroa Control

Pavel Zdešar: About Honey Flow in 2001

OUR BEEKEEPERS' EXPERIENCES

Marjan Debelak: The Advantages of Beekeeping with Large-Volume AŽ Hives

FROM FOREIGN LITERATURE

Livio Dorigo: Some Characteristics of Beekeeping in Italy

FROM SOCIETY LIFE

Dušan Holzbauer: An Open Letter to the Association

Anton Tomec: The Main Resolutions of the Sixth General Meeting of the Administrative Board of the Beekeepers' Association of Slovenia

Editorial Board: The Press Conference and the Press Release of the Beekeepers' Association of Slovenia

Ivan Šuštar: The Litija Beekeepers Society and the Anton Žnideršič Beekeepers Society from Ilirska Bistrica Have Signed the Twinning Charter

IN MEMORIAM

SMALL ADVERTISEMENTS

Srečno in medeno novo leto 2002

želijo vsem čebelarjem
in sodelavcem
Slovenskega čebelarja

predsednik ČZS,
upravní odbor ČZS
tajništvo ČZS
in predsedništvo
Slovenskega čebelarja

ŽELJE IN OBETI OB VSTOPU V NOVO LETO

SPOŠTOVANE ČEBELARKE IN ČEBELARJI!

Vstopamo v novo leto in za nami je dokaj dobra čebelarška letina, a žal ne povsod po Sloveniji. Tudi v minulemu letu smo še vedno popadali s številnimi odprtimi vprašanji in problemi, s katerimi se srečujemo čebelarji pri opravljanju svojega plemenitega dela, posebej pa pri prodaji proizvodov, ki so nam jih prinesle naše sopotnice čebele. Veliko problemov smo s skupnimi močmi rešili, a žal ne vseh, vsekakor pa lahko rečemo, da je bilo minulo leto uspešno, in to ne samo za čebelarje, ampak tudi za Čebelarstvo Slovenije. Še posebej če upoštevamo, da smo opravili veliko dela na Čebelarstvu Slovenije, ki je že dobil dokončno podobo in bo leta 2002 dokončan, in uspešno opravili nekatere priprave na mednarodni čebelarški kongres Apimondia, ki bo leta 2003 v Ljubljani.

Naša država zelo počasi uresničuje in uzakonja naše predloge, s katerimi si končno hočemo urediti svoj status. Ena od letošnjih novosti na področju zakonodaje je tudi Pravilnik o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah in med njimi je tudi čebelarstvo. Naša dejavnost sodi v kmetijsko, zato večino za nas pomembnih

določil za zdaj ureja Zakon o kmetijstvu (Ur. l. RS, št. 54/00) in izvedbeni predpisi. Zakon o kmetijstvu v VI. poglavju opredeljuje **dopolnilno dejavnost na kmetiji**, ki je s kmetijstvom oziroma gozdarstvom povezana dejavnost, ki se opravlja na kmetiji in ji omogoča boljšo izrabo proizvodnih zmogljivosti ter delovne sile družinskih članov, ki prebivajo in delajo na kmetiji in niso navedena delovna sila.

Dohodek iz dopolnilne dejavnosti na polnoletnega družinskega člana ne sme biti večji od 1,5 povprečne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji v prejšnjem letu (za leto 2001 2.300.028,00 SIT), razen na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, saj tam dohodek lahko doseže do tri povprečne plače.

Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji je fizična oseba, ki je lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetije, ki se za svoj račun ukvarja s kmetijsko dejavnostjo in je za to ustrezno usposobljen. Pogoje usposobljenosti opredeljuje **Pravilnik o usposobljenosti za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (Ur. l. RS, št. 72/01)**:

Nosilec dopolnilne dejavnosti – čebelarstva na kmetiji je lahko oseba, ki ima državni certifikat (poklic čebelar), pridobljen z izobraževanjem in preizkusom strokovne usposobljenosti po programu poklicne kvalifikacije za dejavnost čebelarstva.

Komisija za izobraževanje pri ČZS je za potrebe izobraževanja pripravila katalog standardov strokovnih znanj in spretnosti za poklicno kvalifikacijo čebelar/čebelarica, ki ga je Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje sprejel 16. 2. 2001. Čebelarstva zveza bo v kratkem času pri Andragoškem centru Slovenije izobrazila člane izpitnih komisij, pri Ministrstvu za delo pa se je prijavila za vpis v register izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Na podlagi tega lahko pričakujemo,

da bomo leta 2002 lahko začeli izobraževati za poklic čebelar na Čebelarstvu centru Slovenije in po dogovoru s preostalimi izvajalci tudi pri drugih izobraževalnih ustanovah.

Vlogo za izdajo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti – čebelarstva na kmetiji je treba oddati pri pristojni upravni enoti, njena vsebina pa je objavljena kot priloga **Pravilnika o vsebini vloge za izdajo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji (Ur. l. RS, št. 71/01)**.

V prihodnji številki vam bomo predstavili pogoje prodaje čebeljih pridelkov in veljavno davčno zakonodajo.

Anton Tomec,
tajnik ČZS

ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE VABI 2. IN 3. MARCA 2002 V CELJE NA XXV. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEMINAR IN MEDNARODNO ČEBELARSKO PRODAJNO RAZSTAVO

Čebelarstva zveza Slovenije bo v sodelovanju s Celjskim sejmom organizirala v **SOBOTO, 2. IN 3. MARCA 2002** dvodnevni **JUBILEJNI XXV. državni čebelarški seminar in MEDNARODNO čebelarstvo prodajno razstavo**, z začetkom ob 8. uri. Seminar bo dvodnevni in bo v dvorani **CELJSKEGA SEJMA** v **CELJU**, Dečkova 1.

DNEVNI RED SEMINARJA:

SOBOTA, 2. MARCA

Ob 8.00: Odprtje razstave

Ob 10.00: Odprtje posvetovanja in pozdravni govor predsednika ČZS g. Lojzeta Peterleta in g. Franca Šivica.

Ob 10.15: Predavanja in okrogla miza z naslovom: »Slovensko čebelarstvo in zatiranje varoze – izkušnje praktikov in najnovejša dognanja čebelarških strokovnjakov po svetu.

Ob 13.00: Demonstracije zatiranja varoe.

Ob 14.00: Pomen informacij na internetu za čebelarje.

NEDELJA, 3. MARCA

Ob 10.00–13.00: Okrogla miza na kateri bodo sodelovali predstavniki nekaterih ministrstev in predstavniki čebelarjev z naslovom: »Zakonodaja in najpomembnejši problemi slovenskega čebelarstva, ki zavirajo njegov nadaljnji razvoj in predvidene rešitve« (vprašanja čebelarjev in odgovori udeležencev).

Ob 13.00–14.00: Predavanje z diapozitivi.

Referati bodo objavljeni v zborniku.

MEDNARODNA ČEBELARSKA RAZSTAVA

V dvorani sejma bo organizirana mednarodna prodajna čebelarstva razstava. Prijave razstavljalcev sprejemamo do 15. februarja 2002 na ČZS, telefon (01) 421 79 40. Razstavni prostor bo brezplačen samo za tiste inovacije, ki bodo razstavljene prvič, za regijske čebelarstva zveze in komisije ČZS.

Vstopnina za udeležbo na seminarju je 1.200 SIT za en dan. Z vstopnico boste prejeli tudi zbornik referatov, če bo še na voljo.

Razstava bo odprta oba dneva ob 8. do 15. ure, tako si jo boste lahko ogledali še pred začetkom seminarja. Letos bo vhod za obiskovalce skozi glavni vhod na vzhodni strani stavbe.

Vljudno vabljeni vsi slovenski čebelarji in ljubitelji čebel!

Čebelarstva zveza Slovenije in Celjski sejem – Celje

FLORA

**Priložnost
za predstavitev
čebelarstva**

CESPO d.o.o.
Telefon:
03/ 5433 183
Romana Kralj

7. MEDNARODNI SPECIALIZIRANI SEJEM

dejavnosti

CVETLIČARSTVA VRTNARSTVA IN KRAJINSKE ARHITEKTURE

CELJSKI SEJEM, 14. - 17. FEBRUAR 2002

USPEŠNE ZADNJE DELOVNE AKCIJE V LETU 2001 NA ČEBELARSKEM CENTRU NA BRDU PRI LUKOVICI

Janez Mihelič, dipl. univ. biol.

Po deževnem septembru so lepi, sončni in suhi zadnji trije meseci leta omogočili, da smo dela na Čebelariskem centru Slovenije tudi konec novembra in prve dni decembra nadaljevali z delovnimi akcijami, v katerih so sodelovali predvsem čebelarji.

Novembra so dela v poslopu čebelarskega centra nekoliko zastala, predvsem zaradi premajhnega dotoka finančnih sredstev z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, prav tako pa so se zmanjšale tudi donacije čebelarjev in čebelarskih društev. Kljub temu so v objektu končani talni estrihi, vgrajena so protipožarna vrata, postavljene železne ograje in bakrene obrobe na balkonih in na stopniščih, urejeni so vetrolovi in kanalizacija, okoli objekta pa položeni tlakovci, postavljeni robniki, tako da bomo lahko čim prej asfaltirali okolico Centra in cesto do šole, če nam vreme ne bo nagajalo.

V začetku decembra smo končno lahko poravnali opravljena in še neplačana dela, saj nam je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano nakazalo obljubljenih petindvajset milijonov tolarjev, za kar se še posebej zahvaljujemo ministru g. Butu, ki si je zelo prizadeval in storil vse, da bi izpolnil obljubo. Tudi za to leto pričakujemo čim hitrejšo nakazilo načrtovanega in obljubljenega denarja, saj želimo graditev končati čim prej bo to mogoče.

Da so tudi mladi čebelarji pripravljeni pomagati pri urejanju Čebelarskega centra, so konec novembra dokazali dijaki – člani čebelarskega krožka z Srednje kmetijske šole Grm pri Novem mestu, ki so k Centru prispeli skupaj s svojo mentorico. S seboj so pripeljali sadike oziroma mlada drevesa sadnega drevja, ki je odporno na bolezní in ga skoraj ni treba škropiti. Da rudi lep in bogat sad, ga morajo opasiti čebele. Posadili so jih ob vznožju hriba, tik ob spodnji poti in blizu čebelnjakov. Tako bodo lep okras Čebelarskemu centru in tudi vsem trem čebelnjakom,

Čebelarski mojstri in člani ČD Anton Žnideršič iz Ilirske Bistrice po uspešno opravljenem delu. Foto: J. Mihelič

belnjakom, ki bodo stali ob gozdu in jih bodo postavila čebelarska društva Lukovica, Domžale in Grosuplje. Betonske plošče so že postavljene, ČD Lukovica pa je že postavilo tudi čebelnjak.

Izkazali so se tudi člani Akademskega čebelarskega društva, ki je prevzelo zgraditev kapelice sv. Ambroža. Izkopali so jamo in zabetonirali prostor ob cesti do Čebelarskega centra, kjer bodo stale klopi in kapelica zaščitnika čebelarjev.

Zadnje delovne akcije v soboto, 1. decembra 2001, so se udeležili člani Kluba čebelarskih mojstrov in člani ČD Anton Žnideršič Ilirska Bistrica. Prišlo je šestnajst čebelarjev in že v zgodnjih urah so začeli kopati jarke za javno razsvetljavo okoli Centra ter polagati električne kable in strelovode. Po opravljenem delu, pri katerem jim je pomagal tudi rovokopač, so zasuli jarke in se lotili še planiranja zemlje okoli objekta. Od čebelarskih mojstrov so sodelovali: Milan Vajda, Franc Prezelj, Alojz Koligar, Danijel Šavli, Erik Bratina, Marija Sivec, Dušan Žunko, Drago Mali, Anton Tomec in Janko Božnar. Iz Ilirske

Ob cesti so že robniki in plošča za kapelico Sv. Ambroža. Foto: J. Mihelič

Prva slovenska mojstrica Marija Sivec je tudi pomagala pri urejanju okolice. Foto: J. Mihelič

Bistrice so prispeli predsednik Ivan Šuštar, Rudi Šuštar, Andrej Štamberger in Vojko Dodič, sodelovala pa sta tudi predsednik ČD Lukovica Albin Zajc in tajnik ČZS Anton Tomec. Opravili so pomembno delo, ki bo omogočilo, da bomo kočali urejanje okolice Centra. Po opravljenem delu, že skoraj ob 15. uri popoldan, so se okrepčali v znani gostilni Bevec na Lukovici. Vsi so bili presenečeni, koliko dela je bilo že narejenega in kako lepa je stavba skupaj z okolico novega Čebelarkega centra Slovenije, na ktere bomo lahko ponosni vsi čebelarji in v katerem se bomo zbirali, izobraževali in prodajali naše pridelke obiskovalcem od blizu in daleč.

Vsi so se strinjali, kako pomembno je, da čebelarji ob plačilu članarine letos prispevamo tudi nekoliko večje zneske kot lani za dokončanje centra, saj je za končna dela potrebnega še kar precej denarja, po grobi oceni še približno 90 milijonov tolarjev. Zaradi tega bo morala ČZS letos prodati svoje pisarne v Ljubljani, saj jih po preselitvi ne bomo več potrebovali. Večina čebelarjev razume, da bo zaradi dejavnosti Centra imel večje koristi tudi vsak čebelar, član Čebelarke zveze Slovenije. Zato je zelo pomembno, da objekt končamo čim prej je to mogoče.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za graditev Centra je UO ČZS na zadnji seji, 28. novembra

2001, sklenil vse čebelarje pozvati in jih prositi, naj za ta namen odstopijo finančna sredstva, ki jim jih je po sklepu vlade Ministrstvo za kmetijstvo dodelilo kot regres za krmni sladkor za leto 2001. Prav tako je pozval društva, naj skušajo prepričati čebelarje, da bodo s svojim prispevkom znatno prispevali h končni zgradbi ČCS, to pa bomo upoštevali pri dodelitvi priznanj sodelujočim in ugodnostih, ki jih bo ponudil bodoči Center.

Tudi večina dobička, ki ga bo ČZS dobila, če bo kongres Apimondie 2003 uspešen tudi po finančni plati, bo namenjena za dokončanje objekta Čebelarkega centra Slovenije oziroma za nakup posebne drage opreme (laboratoriji itd.) ter za izvajanje izobraževalnih programov Centra.

Letošnje delovne akcije se bodo začele že v začetku marca, zato že zdaj razmišljajte, kako lahko sodelujete. Prav tako načrtujemo, da bo del državnega tekmovanja mladih čebelarjev maja že potekal v novih prostorih Centra na Lukovici, del pa na bližnji OŠ Lukovica. Uspehi pri graditvi Čebelarkega centra so za številne čebelarje dodatna spodbuda, da še bolj zagreto sodelujejo in prispevajo še več sredstev ter o tem prepričajo tudi druge, saj je to pogoj za končanje objekta, ki si ga želimo vsi, predvsem pa si ga slovenski čebelarji po tridesetih letih tudi zaslužimo.

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI za Čebelar center Slovenije

V delovnih akcijah so sodelovali čebelarji s prostovoljnim delom: ČD Ilirska Bistrica – Anton Žnideršič, vsi po 5 ur – Ivan Šuštar, Rudi Šuštar, Andrej Štamberger in Vojko Dodič; Klub čebelarstvih mojstrov vsi po 5 ur – Milan Vajda, Franc Prezelj, Alojz Koligar, Danijel Šavli, Erik Bratina, Marija Sivec, Dušan Žunko, Drago Mali, Anton Tomec in Janko Božnar; sodelovala sta tudi Albin Zajc in Anton Tomec s po 5 ur.

V korist ČCS so se odpovedali potnim stroškom in avtorskim honorarjem: Jože Šnajder 8.660 SIT, Martin Čuš 15.550 SIT, Ivan Šuštar

20.060 SIT, Jožef Švagelj 11.410 SIT, Matej Blejec 2.670/4 iu, Anton Cirer 4 iu, Franc Grajzar 3.040 SIT, Aleš Gregorc 1.000 SIT, Avgust Gril 1.840 SIT, Franc Grošelc 8.100 SIT, Franc Javornik 6.080 SIT, Vladimir Jenček 7.730 SIT, Mira Jenko - Rogelj 2.000 SIT, Marjan Laura 27.420 SIT, Janez Levstik 9.480 SIT, Milan Meglič 10.030 SIT, Janez Mihelič 4 iu, Bogdan Plesničar 6.530 SIT, Janez Poklukar 1.000 SIT, Silvo Posl 20.980 SIT, Franc Prezelj 3.040 SIT, Vlado Pušnik 11.040/15 iu, Rado Remšak 4 iu, Anton Rems 1.620 SIT, Anton Rozman 13.060 SIT, Milan Runtas 4 iu, Marjan Skok 4 iu, Edvard Stropnik 9.110 SIT in Franc Vidrih 5.340 SIT.

Čebelarstva so prispevala: Občina Gornja Radgona 30.000 SIT, ČD Dravograd 19.100 SIT, ČD Grad 15.000 SIT, ČD Loška dolina-Stari trg 20.000 SIT, ČD Radeče 30.000 SIT, ČD Sveta Ana 10.000 SIT in ČD Šentjur 25.000 SIT.

Posamezni čebelarji pa so prispevali: g. Lojze in Remy Ivanec iz Francije sta nam za Čebelar center Lukovica izročila ček v vrednosti 1.425 evrov; g. Matej Kotnik iz Lukovice pa se odpoveduje honorarju za izdelavo načrtov za kapelico Sv. Ambroža pred ČCS na Lukovici v vrednosti 60.000 SIT; Friderik Mali, Goriče 3.000 SIT, Tine Bozja, Ljubljana 5.000 SIT in Bogomir Abrahamsberg, Ribnica 10.000 SIT; ČD Cerkno – po 5.000 SIT Blaž Tavčar in Ciril Velikonja, po 2.000 SIT Franc Jeram Drago Kuralt, Ciril Lahajnar, Teodor Likar, Zdravko Mažgon, Franc Močnik, Simon Ozebek in Lenart Prezelj, 1.100 SIT Marjan Lapanja ter po 1.000 SIT Franc Kalan, Branko Kofol in Ivan Pagon; ČD Trbovlje – 5.000 SIT Vinko Medvešek in po 1.000 SIT Stane Brlec, Štefan in Evgen Brvar, Jurij Cestnik, Branko Jamšek, Vojko Krajnc, Drago Kunstel, Ivan Sovre, Stane Stanič, Franc Vezovšek ter Ivan Zupan.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ PANJU V JANUARJU

Franc Panker – čebelarški mojster, Murska Sobota

UVOD

Spoštovane čebelarke, cenjeni čebelarji, mladi čebelarji in krožkarji!

Naj vam na začetku mojega letošnjega pisanja najprej zaželim srečno, zdravo, strпно, predvsem pa medeno leto 2002.

Na predlog urednika Slovenskega čebelarja Janeza Miheli-

ča bodo letos v našem glasilu mesečna opravila pisali čebelarški mojstri. Na razširjeni seji upravnega odbora Kluba ČMS 10. novembra 2001 v Šratovcih pri Gornji Radgoni smo soglasno sprejeli sklep, da bova letošnja mesečna opravila pisala Franc Panker za AŽ panj in Franci Prezelj za nakladni panj.

Naj se na kratko predstavim. Aktivno čebelarim že kar sedemindvajset let. Čebelarim z 9-, 10- in 11-satnimi AŽ panji, vsa leta pa čebele tudi prevažam. Pred letom 1991 sem vozil na pasišča na območjih nekdanje Jugoslavije, kjer je za čebele in čebelarje pravi raj. Povprečni donosi, ki sem jih dosegal s svojimi čebelami, so bili od 112 do 125 kg na čebeljo družino. Neverjetno, toda resnično. V domačem okolju, kjer čebelarim zdaj, so se pašne razmere katastrofalno poslabšale, poseben problem pa so tudi zastrupitve čebel. K temu je v veliki meri prispevala kmetijska pospeševalna služba. Do lanske jeseni sem čebelaril z 280 čebeljimi družinami. V svojem čebelarstvu pridelujem vse vrste medu, pa tudi cvetni prah in propolis, poleg tega se ukvarjam še z vzrejo matic. Zadnjih deset let namenjам posebno pozornost selekciji in kakovosti matic, minuli dve leti pod vodstvom Kmetijskega inštituta Slovenije. Vsa ta leta sem se tudi dodatno izobraževal in preučeval življenje čebel – biologijo, tehnologijo čebelarjenja in pašne razmere, saj so to zelo pomembni dejavniki za uspešno in donosno čebelarjenje. Da bi nadgradil svoje znanje, sem se udeležil nemškega učnega programa za čebelarške mojstre, ki so ga v čebelarški šoli v Gradcu pripravili po standardih Evropske unije PHARE – MOKE.

TEKOČA PROBLEMATIKA ČEBELARSTVA

Izobraževanje je zelo pomembno za razvoj in napredek vsake dejavnosti ali stroke. To velja tudi za čebelarstvo. Uspešno čebelarjenje zahteva veliko znanja o biologiji čebel, tehnologiji čebelarjenja, pašah, čebeljih pridelkih in tudi o boleznih čebel, zastrupitvah, zatiranju škodljivcev ter o zdravljenju in preprečevanju bole-

ni. Dandanašnji, ko razmere niso preveč naklonjene čebelarstvu, bi morali čebelarji strniti vrste in od države zahtevati, naj se končno odloči, ali potrebuje čebelarstvo dejavnost, in če jo, v kakšni obliki. Država in čebelarji se moramo zavedati, da čebele niso samo nabiralke medu, ampak tudi opraševalke in vzdrževalke ekosistema. Pridelava medu je na zadnjem mestu. Temu primerno bi morala država z ustreznimi subvencijami na čebeljo družino tudi pomagati čebelarjem. Po celoletnem druženju s kandidati za čebelarške mojstre iz različnih delov Slovenije sem ugotovil, da je povprečna starost čebelarjev več kot 65 let. Večina čebelarjev je ljubiteljskih. Zanimanja mladih ljudi za čebelarstvo in čebelarjenje je vse manj. To se ne bi smelo nadaljevati, saj je treba slediti napredku ter čebelarje nenehno obveščati in seznanjati z novostmi, ki so v tujini že utečene. V Sloveniji kar 90 odstotkov čebelarjev čebelari v listovnem panju, zato sta s tem seveda povezani tudi oprema in tehnologija. Slovenski čebelarji bi se morali zgledovati po čebelarjih v Franciji, Nemčiji in Avstriji, predvsem po njihovi miselnosti, uporabi zdravil itd. V teh državah čebelarji veliko pozornosti namenja-jo vzdrževanju ekosistema in opraševanju, šele potem pa pridelavi medu. Temu primerne so tudi subvencije države, ki finančno občutno podpira te projekte. Zelo dobro sta urejeni zakonodaja in zdravstveno varstvo. Po njih bi se morali zgledovati tudi naši strokovnjaki, veterinarji in vsi tisti, ki pri nas pišejo čebelarstvo zakonodajo, tako da bi ta vzpostavila enakopravnost vseh čebelarjev (ljubiteljskih, polprofesionalnih in profesionalnih) in regij. Za zdaj to pri nas ni mogoče, ker centralizacija spodbuja le razvoj osrednjega dela naše države, obrobje pa je pozabljeno. Skrajna egocentričnost ne pomaga nikomur, zlasti ne čebelarjem, saj bi prav ti morali sodelovati med seboj. Zaradi tega je treba bolj kot doslej poudarjati potrebo po skupnem strokovnem izobraževanju. Osrednjo vlogo pri tem pa mora odigrati ČZS. Omenim naj še en problem, to je pomanjkanje domače čebelarke literature, takšne ki bi sledila tehnologiji in napredku tudi na področju bolezni in zdravil. Vsekakor si želim, da bi strokovnjaki s področja čebelarstva, veterinarji in čebelarji z roko v roki reševali skupne težave in probleme, ki jih je čedalje več, hkrati pa bi bili za svoje delo tudi odgovorni. Na koncu naj pripomnim, da je ne glede na to, ali je literatura domača ali tuja, uspeh čebelarjenja odvisen od strokovne usposobljenosti čebelarja in od medenja, saj čebelja družina da toliko medu in drugih čebeljih pridelkov, kolikor znanja, dela in ljubezni je v delo s čebelami vložil čebelar.

Ko sem se odločil za pisanje mesečnih navodil v Slovenskem čebelarju, sem se zavedal velike obveznosti in odgovornosti do vseh čebelarjev, čebelarjev začetnikov in čebelarjev krožkarjev. Nikomur ne želim ničesar vsiljevati. Predstavil bom svoj način čebelarjenja ter svoje poglede in izkušnje iz dolgoletne čebelarске prakse in večletnih predavanj na terenu ter jim dodal tudi slike, skice in grafe iz domače ali tuje literature.

Naj citiram še besede g. Josefa Ulza: »Nemoralno bi bilo starejše čebelarje nagovarjati, naj opustijo čebelarjenje v AŽ panju. Strokovno neodgovorno pa bi bilo, če mladim čebelarjem ne bi omogočili izobraževanja o čebelarjenju v drugih panjskih sistemih, ki so uveljavljeni v Evropi in drugod po svetu.«

ZAČETKI ČEBELARJENJA

Preden se nekdo odloči za nakup čebeljih družin, si mora odgovoriti na pet temeljnih vprašanj, in sicer:

1. Kdaj, zakaj in za kakšen namen se odločiti za nakup čebeljih družin?
2. Ali družina soglašja z nakupom čebel?
3. V kakšnem panjskem sistemu čebelariti?
4. Kje postaviti čebelnjak ali stojišče nakladnih panjev?
5. Kakšne so pašne razmere, pašni okoliš in koliko naj bo število panjev?

1. Kdaj, zakaj in čemu se odločiti za nakup čebeljih družin?

Presežek prostega časa, ljubezen do narave in čebel, materialna stran, odpornost na čebelji pik itd.

2. Ali družina soglašja z nakupom čebel?

Brez soglasja v družini se nikar ne odločite za čebelarjenje. V začetku je vse lepo in prav, ko pa se pojavijo prvi neuspehi, gre navadno vse narobe (prepiri, jeza itd.).

3. V kakšnem panjskem sistemu čebelariti?

a) Ali bomo čebelarili v takem panjskem sistemu, kot ga ima prijatelj – listovni panj (9-, 10-, 11-, 12-satni), ali v trietažnem, ali v Kirarjevem (v katerem tipu)?

b) Ali bomo čebelarili v nakladnem panju in v katerem tipu?

Pri tem je potrebne veliko previdnosti in modrosti, čebelar začetnik naj za nasvet vpraša več čebelarjev, ki čebelarijo z različnimi tipi panjev, in si po posvetu z njimi ustvari svoje mnenje. Poslušaj naj tistega, ki mu pokaže polne sode medu.

4. Kje postaviti čebelnjak ali stojišče nakladnih panjev?

Od postavitve čebelnjaka ali stojišča nakladnih panjev je odvisno poznejše uspešno čebelarjenje. Čebela je žuželka sonca, zato mora biti čebelnjak postavljen v zatišni legi, njegovo pročelje naj bo obrnjeno proti vzhodu, da ga čim prej obsije jutranje sonce. Tako so pročelja panjev popoldne v senci, da čebele niso izpo-

stavljene popoldanski pripeki. Dostikrat sicer optimalna postavitev čebel ni mogoča, vendar se ji skušajmo čim bolj približati. Preden sploh začnemo postavljati čebelnjak, si priskrbimo ustrezno lokacijsko in gradbeno dovoljenje upravne enote in podpise sosedov. Tako se zavarujemo pred morebitnimi poznejšimi nesoglasji (po zakonu o škodljivih emisijah, možna je tudi obtožba za nenaklepni uboj, saj lahko čebelji piki pri nakaterih ljudeh povzročijo celo smrt ...).

5. Kakšne so pašne razmere, pašni okoliš in koliko naj bo število panjev?

Čebelar začetnik naj kupi vsaj pet panjev istega tipa in poišče ustreznega mentorja, ki mu povsem zaupa. Pašne razmere in uspehi bodo pozneje sami od sebe spodbudili morebitno širitev čebelarstva.

ČEBELARJEVO DELO V JANUARIJU

Januar je navadno najbolj mrzel mesec v letu, zato ta mesec čebele pustimo pri miru. Žrela naj bodo dovolj odprta, da pride v panj dovolj svežega zraka, saj to zelo ugodno vpliva na čebeljo družino. Pri tem pa moramo paziti, da se skozi žrelo v panj ne vtihotapijo miši in rovkve.

V navadi je tudi, da januarja opravimo obračun svojega čebelarstva. Analiziramo napake in načrtujemo pridelavo čebeljih pridelkov v novem letu. Če smo satje že sortirali, se lotimo kuhanja voščin. Črno satje, ki ne prepušča svetlobe, moramo obvezno predelati, prav tako poškodovano ali nepravilno zgrajeno satje. S pravočasno zamenjavo satja zmanjšamo možnost različnih okužb (nosema, huda gniloba, poapnela zalega). Zavedati se moramo, da je lepo mlado satje pogoj za nemoten razvoj čebelje družine, hkrati pa tudi ustrezen shramba za med. Še zlasti zdaj, ko za slovenski med uvajamo zaščitno blagovno znamko.

Satnike razkužimo v vreli, 2- do 5-odstotni raztopini natrijevega hidroksida, jih speremo s hladno vodo, zložimo v skladovnico in obtežimo, da se ne zvijejo. Ko so suhi, jih po potrebi popravimo in zažičimo. Čebelarji to opravljamo različno. Lep čist vosek in lepo mlado satje je le v ponos čebelarju (sam vosek zamenjam pri Medexu, ker mu glede kakovosti voska in kakovosti izdelanih satnic popolnoma zaupam). Pomurski čebelarji imamo zelo slabo izkušnjo z enim od predelovalcev voska v satnice. Pred leti smo v okviru Čebelarске zveze Murska Sobota zamenjali in plačali predelavo voska v satnice (pribl. 500 kg voska), ko pa smo jih dobili, so bile te zelo slabe kakovosti – celice so bile prevelike, tako da čebele v njih niso hotele graditi satja ali so gradile po večini trotovske celice. Sam sem moral izrezati približno 2000 satov in prav toliko še pakiranih satnic poslati v vnovično predelavo. Izdelovalcu se ni zdelo vredno, da bi se nam bil opravičil. Zato čebelarje opozarjam, naj bodo previdni pri nakupu satnic in zamenjavi voska.

Januar je tudi mesec občnih zborov, v okviru katerih se čebelarška društva lahko dogovorijo o vsebini predavanj, ki jih bodo organizirala za svoje člane.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNEM PANJU V JANUARJU

Franc Prezelj – čebelarji mojster

Na začetku pisanja teh navodil je prav, da se na kratko predstavim. Čebelariti sem začel v dveh AŽ panjih v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Svoje čebelarstvo sem povečeval v skladu s pridobivanjem potrebnega čebelarskega znanja. S približno štiridesetimi pridobitnimi družinami v AŽ in LR

panjih čebelarim na dveh stojiščih v okolici Kamnika. Že pred približno desetimi leti sem po več bolj ali manj uspešnih poskusih izboljšanja AŽ panja začel razmišljati o zamenjavi panjskega sistema. V šoli za čebelarje sem pridobil tudi potrebno teoretično, na praksi pri čebelarju Maxu Wilhelmu pa praktično znanje o delu v nakladnih panjih. Predlani sem prodal prevozni čebelnjak, minulo leto pa sem prvič peljal na pašo čebele v nakladnih panjih. Moje čebelarjenje v listovnih panjih je tako postalo zgodovina.

Januarja s čebelami nimamo posebnega dela, saj je to obdobje zimskega mirovanja tako za naravo kot za čebele. Seveda pa to za čebelarja ne pomeni, da se lahko prepusti zimskemu spanju. Ta mesec bomo več pozornosti namenili tistim opravilom, ki smo jih zaradi preobilice praktičnega dela med sezono zanemarili ali preložili na zimski čas.

Čebele smo na zimsko mirovanje pripravili že jeseni. Primerno nakrmljene, močne in zdrave čebele, očiščene varoj, bodo brez čebelarjevih posegov v tem mesecu močne pričakale prve tople dni v zgodnji pomladi. V tem obdobju samo občasno pregledamo stojišča, zlasti če žrela panjev niso morda zamašena z omdrmlimi čebelami ali ledom talečega se snega. Proti koncu meseca, ko se v panjih že pojavlja prva zalega, se navadno pojavi pomanjkanje beljakovin, ki jih čebele nujno potrebujejo za vzrejo mladih čebel. Čebele namreč cvetnega prahu še ne dobijo v naravi, v zalogi iz prejšnjega leta pa ga tudi ni več. To pomanjkljivost lahko odpravimo z dodajanjem beljakovinskih pogač neposredno nad gnezdo. Najboljši uspeh dosežemo, če je vsaj 70 odstotkov površine nad gnezdom pokrite s pelodno pogačo. Dodamo jo takoj, ko opazimo, da je te nad gnezdom samo še ena tretjina. Pogoj za visoke donose v panjih, ki nam omogočajo prilagoditev velikosti panja moči čebelje družine, je zgodnji spomladanski razvoj čebeljih družin in skrb čebelarja, da je družina v polni moči do konca pašne sezone. Pripravo beljakovinskih pogač bom opisal v enem od prihodnjih prispevkov.

Pregledali in očistili bomo vso čebelarsko opremo ter jo po potrebi popravili in prebarvali z barvami, prijaznimi do okolja. Morebitno dotrajano opremo

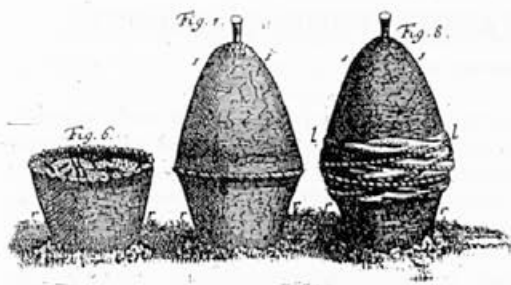
bomo nadomestili z novo ali pa jo bomo popravili. Rezervno satje bomo prebrali in vse starejše satje prekuhali v vosek. Priskrbeli si bomo potrebno količino satnic za prihodnjo sezono. Opozoriti pa je treba tudi na to, da je prav staro satje velikokrat vzrok za izbruh čebeljih bolezni, saj je največkrat prenašalec povzročiteljev bolezni čebel in čebelje zalege. Dobra čebelarska praksa priporoča pridelavo medu v mladem satju, saj je satje prva posoda za med, vendar je, žal, ne moremo čistiti. Mlado satje je eden od pogojev za pridelavo kakovostnega medu. Če bomo gojili čebele in pridelovali med v urejenem čebelnjaku z mladim satjem, nam med sezono ne bo nerodno povabiti naših kupcev v čebelnjak, da si ogledajo kako pridelujemo eno najbolj opevanih živil.

V tem mesecu večina čebelarskih društev skliče redne letne občne zборе. Vsekakor se jih bomo udeležili, na njih pregledali delo v minulem letu in se pripravili na novo sezono. Ob tej priložnosti bo dobrodošla izmenjava izkušenj med čebelarskimi kolegi, pa tudi priprava kakšnega družabnega srečanja. To bo morda omililo misel iz pregovora, ki pravi: »Čebelar je čebelarju pozimi meden, v sezoni pa sršen.«

Prav je, da v tem času naredimo pregled uspešnosti domačega čebelarstva v minulem letu in na podlagi ugotovitev načrtujemo svoje delo v tem letu. Vse, kar je bilo v minulem obdobju dobrega in daje zadovoljive rezultate, bomo vključili v program dela za naprej, neustrezno pa zamenjali z boljšimi ukrepi, o katerih se bomo poučili tudi na različnih predavanjih in seminarjih, ki jih v tem obdobju pripravlja čebelarska društva.

Prav v začetku leta je najprimernejši čas, da si nabereмо novo znanje in obnovimo staro. Dan je kratek in navadno tudi mrzel, zato je primerno, da si dolge večere skrajšamo s koristnimi čebelarskimi predavanji. Res je, da je naše govorno območje razmeroma majhno, zato je tudi nekoliko manjša izbira čebelarske literature, kot jo premore jezik na večjem govornem območju. V nasprotju s tem pa ni veliko narodov ali jih sploh ni, ki bi se lahko pohvalili s tako bogato čebelarsko dediščino, kot je slovenska. Ob tem, da je bila prva slovenska knjiga natisnjena v obdobju, ko številni večji narodi še niso poznali tiskane besede, ni tako redek pojav, da v tujini vidimo viseti sliko našega rojaka Antona Janše. Nekateri narodi ga imajo zaradi njegovih zaslug za napredek čebelarstva kar za svojega, njegova navodila izpred več kot 200 let, zapisana v njegovih knjigah, pa v večini primerov držijo še danes.

Ob svetovno znanem Antonu Janši se moramo spomniti še cele vrste čebelarskih strokovnjakov, ki so na območju slovenskega ozemlja pisali za napre-

*Ena starejših slik nakladnega panja, objavljena v knjigi z naslovom »Bienen Magazin«, izdani v Ulmu, 1769. Našli smo jo v knjižnici Petra Pavla Glavarja v Komendi.

dek čebelarstva v domačem, malemu človeku razumljivem jeziku. Preveč jih je, da bi na tem mestu našteval imena vseh. Vsekakor zasluži omembo Anton Žnideršič, ki je imel v prejšnjem stoletju največji vpliv na čebelarjenje v Sloveniji. S pridobitvijo Albertijevega panja je našim čebelarjem ponudil za tiste čase revolucionaren panj, ki se je pri nas zakoreninil. S premičnim satjem se je povsem spremenil način čebelarjenja na Slovenskem in omogočil povsem drugačno, modernejšo tehnologijo. Kljub vsem pomankljivostim majhnih panjev (med katere sodi tudi AŽ panj), ki jih je poznal že Anton Janša, se je ohranil skoraj celo stoletje, saj je prilagojen transportnim sredstvom, ki so bila dostopna v zadnjem času. To literaturo poiščimo pri svojih prijateljih ali v knjižnicah, potem pa z obnovljenim znanjem v praksi združimo koristno s prijetnim.

Prav je, da si vzamemo čas tudi za prebiranje starih števil Slovenskega čebelarja. Čeprav v naši edini strokovni čebelarski reviji ne smemo vsega vzeti za suho zlato, kar sem nekajkrat skusil tudi na svoji lastni koži, je v njej veliko še kako uporabnega in koristnega, bodisi za začetnike ali za osvežitev spomina starejših čebelarskih mačkov. Ker večina čebelarjev hrani celotne letnike Slovenskega čebelarja, vsaj z iskanjem te literature ne bo težav. Nadgradnja znanja iz domače literature so tuje čebelarske knjige in revije, vendar te, žal, niso niti dostopne niti razumljive širšemu krogu slovenskih čebelar-

jev. Nekaj tega gradiva, zlasti tistega, ki je najbolj zanimiv za širši krog naših bralcev, je prevedenega tudi v slovenščino, zato upam, da bo del vašega časa namenjen tudi temu in da boste ta spoznanja prenesli v domačo prakso.

Zima je tudi najprimernejši čas, da po možnosti spraznimo zalogo medu ali jih vsaj zmanjšamo na najmanjšo možno mero. Zato bomo večino svoje pozornosti usmerili v prodajo naših čebeljih pridelkov. Tržne razmere in izkušnje naših sosedov, po katerih se radi zgledujemo, nas navajajo, da za prodajo medu na domu naredimo več, kot smo storili doslej. Na mini čebelarskem kongresu treh dežel (Italije, Avstrije in Slovenije) v Gorici, 14. oktobra 2001, smo slišali, da Italijani za domači med, ki ga prodajo doma, iztržijo približno trikratno ceno medu, ki je v prodaji v večjih trgovinah. Avstrijci iztržijo za doma prodani domači med od tri- do petkratno ceno uvoženega medu v trgovinah. Iz drugih virov imam podatke, da so te razlike v korist domačih čebelarjev v Švici in Nemčiji še večje. Upam, da nas bodo ti podatki predramili iz dremeža. Vsekakor se moramo potruditi in dokazati, da znamo težko pridobljeni pridelek odlične kakovosti tudi prodati za primerno ceno.

Po šestih let trajajočih pripravah in štirih letih aktivnega dela komisije za blagovno znamko pri ČZS (pod vodstvom g. Milana Megliča) je končno vsem članom ČZS na voljo prelepka za slovenski med kontrolirane kakovosti. Na celotnem območju Slovenije je več kot 60 izobraženih preglednikov za med z ustreznim izpitom in licenco za opravljanje terenskih pregledov in izdajo prelepk. Vse to nam omogoča, da na domačem trgu dosežemo večji delež prodaje po ceni, ki bo ugodnejša za čebelarja. Poznam slovenskega trgovca, ki se ukvarja tudi s prodajo medu in je pripravljen odkupiti ves smrekov med iz sistema blagovne znamke za slovenski med po 600 tolarjev za kilogram.

V vseh državah, v katerih čebelarji dosežajo boljše cene za svoj pridelek, kot ga ponuja svetovni trg, imajo na podoben način zaščiten izvor svojih kakovostnih pridelkov. Čebelarjem še nikoli ni bilo ničesar poudarjenega in tudi v vsak dan bolj krutih časih bi bilo tako pričakovanje utopija.

VETERINARSKI NASVETI V JANUARJU

ČIM VEČ ZDRAVIH IN MOČNIH ČEBELJIH DRUŽIN V NOVM LETU!

Lidija Matavž, dr. vet. med., Veterinarski zavod Slovenije

Vse pogostejše vzroke za slabo prezimovanje čebelje družine oziroma zmanjšanje števila čebel čez zimo njihova boleznost za različnimi boleznimi. Povzročitelji čebeljih bolezni se na različne načine prenašajo in tudi ohranjajo v čebelnjaku in okolici. Zima je čas, ko čebele ne izletavajo in z njimi ni večjih opravil.

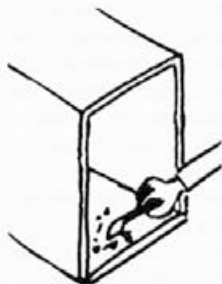
Zato ta čas izrabimo za **temeljito čiščenje, razku-**

ževanje in obnavljanje vsega pribora, ki ga uporabljamo v čebelnjaku. Zima je tudi čas, ko okrog čebelnjaka lahko pospravimo nepotrebno navlako, prekopljemo prst pred njim in jo posujemo z apnom, da **razkužimo okolico**.

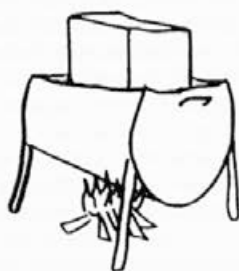
Vsak čebelar, ki hoče imeti natančen vpogled v dogajanje v čebelnjaku, že vodi določene evidence ali pa

se na to pripravlja ter si zapisuje vsa opažanja pri čebelah, ki odstopajo od običajnega vedenja. Nujno si je treba zapisati vsako uničevanje oziroma zatiranje škodljivcev pri čebelah in datume, ko smo opazili kakšno spremembo ali nenavadno vedenje čebel. Vsak čebelar, bodisi da se s čebelarstvom ukvarja ljubiteljsko ali profesionalno, bi moral voditi **čebelarjev dnevnik ali knjigo čebelarstva**, v katero naj bi tudi zapisal, kako je bilo izvedeno zdravljenje določene bolezni (Slovenski čebelar, 3/2001).

Sanacija opreme in pribora. Vso opremo v čebelnjaku in pribor, ki ga uporabljamo pri opravilih v čebelnjaku, moramo pozimi temeljito **mehansko očistiti** ostankov medu, voska, propolisa in drugih mehanskih nečistoč.

Mehansko čiščenje panja pred razkužbo

Razkuževanje panja v vročem natrijevem lugu

Pribor operemo in **razkužimo** s kuhanjem v 2-odstotnem natrijevem lugu. **Pred vnovično naselitvijo s čebelami moramo razkužiti vsak prazen, že uporabljen panj!** Najceneje in tudi učinkovito panj razkužimo v 2-odstotni raztopini natrijevega luga ali NaOH, bolj znana kot lužni kamen (2 kg/100 l vode). Učinkovitost pripravljenega luga povečamo, če ga segrevamo. Za ta namen uporabimo ustrezno veliko kovinsko posodo ali kovinski sod, ki ga toliko dvignemo od tal, da pod njim lahko zakurimo. Posoda naj bo toliko globoka, da lahko vanjo potopimo vsaj polovico panja. Po približno desetih minutah panj obrnemo in namočimo še drugo polovico. Panje nato pustimo, da se posušijo in prezračijo, takšni pa so pripravljeni na vnovično vselitev čebel.

S pripravljen raztopino luga lahko razkužimo tudi tla v čebelnjaku in napajalnik, odvisno od tega, kakšne vrste je.

Ožiganje s plinskim gorilnikom. Panj ožigamo s priročnim plinskim gorilnikom, če ga imamo, vendar moramo paziti, da ne povzročimo požara. Ožigamo tako

dolgo, da les počrni. Manj vredno opremo in pribor sežgemo.

Razkuževanje satnic in voščin. Satje največkrat razkužujemo zato, da uničimo spore Noseme apis. Najprimernejše razkužilo je **ocetna kislina**. Satje zložimo v zaboj ali omaro, ki se mora dobro zapreti. Sati ne smejo biti zloženi tesno drug ob drugem. Izračunamo prostornino zaboja (širino x dolžino x višino v decimetrih). Na vsak liter prostornine damo 2 ml 80-odstotne ocetne kisline. Primer: Na sto litrov – takšna je velikost panja – damo 2 dcl 80-odstotne ocetne kisline. Posodo z ocetno kislino postavimo na sate, ker so hlapi ocetne kisline težji od zraka in uhajajo navzdol. Omaro ali zaboj povsem zatesnimo in tako naj počaka teden dni. Pred uporabo satje prezračimo, da izhlapi kisli vonj.

Uporabljamo tudi razkuževanje **s paro pod pritiskom – t. i. sterilizacijo**.

Sate iz odmrlih družin, v katerih je zalega, je treba brez izjeme uničiti – **sežgati**. Prazno satje pretopimo v vosek, tega pa nato **steriliziramo**. Tega ne počnemo sami, saj je treba za ta namen vosek segrevati 20 minut na 120 °C.

Skladiščeno satje je najbolje hraniti v hladnem prostoru (pri manj kot 10 °C), s preprihom, ko pa se temperature povzpnejo na več kot 10 °C, moramo paziti na voščenega molja. Tega se ubranimo z uporabo preparata B 401 (Sandoz), lahko pa uporabimo tudi mravljično ali ocetno kislino.

Razkuževanje rok. Pred začetkom dela v čebelnjaku in po potrebi tudi med pregledom posameznih panjev si moramo roke umiti ali tudi razkužiti, odvisno od epizootološkega stanja v čebelnjaku. Razkužilo mora biti učinkovito in ne sme škodovati koži na rokah. Razkužilo za roke imejmo v bližini delovnega mesta v čebelnjaku. **Virkon-S** deluje na viruse, bakterije, glive, kvasovke in plesni. Ima dober pralni učinek. Uporabljamo 1-odstotno raztopino (50 g/5 l vode). **Armiton E** deluje na bakterije, glive in alge. Uporabljamo 2-odstotno raztopino (20 ml/1 l vode). **Desderman** deluje na bakterije, viruse in glive, uporabljamo nerazredčenega.

Ker so vsa sredstva, ki jih uporabljamo za razkuževanje bolj ali manj strupena za ljudi, moramo biti pri uporabi le-teh previdni. Strogo se držimo navodil za uporabo, uporabljajmo zaščitna sredstva, vsa razkužila pa shranimo v zaboju, ki ga je mogoče tudi zakleniti.

Literatura:

Jože Babnik ... et al., 1996, Od čebele do medu.
Friedrich Pohl, 1995, Bienen Krankheiten-diagnose und behandlung.

CENE MEDU NA LJUBLJANSKI TRŽNICI

Cene medu na tržnici v Ljubljani so bile decembra: hojev med 1300 SIT, smrekov med 1200 SIT, gozdni med 1000 SIT, cvetlični med 1000 SIT, kostanjev med 1100 SIT, lipov med 1050 SIT, med v satju 1600 SIT. Pri čebelarjih na domu so cene medu od 1000 SIT do 1200 SIT, odvisno od vrste medu.

STANE PLUT – Komisija za ekonomiko čebelarjenja

KONGRES APIMONDIE 2003

Do največjega čebelarkega dogodka v zgodovini naše države, svetovnega čebelarkega kongresa Apimondia 2003, nas loči samo še nekaj več kot leto in pol. Priprave nanj tečejo po začrtani poti. Na kongresu Apimondie v Južnoafriški republiki je naša delegacija dobro izbrala čas, ki ji je bil na voljo, in seznanila svetovno čebelarsko javnost o tem, kaj pripravljamo v Ljubljani avgusta leta 2003. Za uspeh tako velike prireditve pa ni dovolj samo napor majhne skupine ljudi, združene v slovenskem organizacijskem odboru, ampak bo kongres odličen samo, če bodo pri organizaciji pomagali vsi čebelarji.

Na razstavi Apimondie v Durbanu se je predstavilo le majhno število domačih čebelarjev. Vzrok za tako slab obisk je bila predvsem draga vstopnina, saj je bila cena dnevne karte kar 180 ameriških dolarjev. Na prejšnjem kongresu v Kanadi so enodnevni obiskovalci za vstopnico odšteli polovico manj denarja, torej 90 dolarjev, zato je bilo vseh obiskovalcev v Vancouvru več kot 3000, v Durbanu pa samo nekaj več kot 1000.

Pomemben del dogajanja pred kongresom, med njim in po njem so izleti po državi, organizatorici kongresa. Čebelarji iz tujine se želijo srečati z domačimi kolegi, se z njimi pogovoriti, videti, kako delajo s čebelami, slišati, kakšne težave jih tarejo in kako jih premagujejo. V Južnoafriški republiki več-

na obiskovalcev, žal, ni videla nobenega stojišča s čebelami, čeprav so si številni to želeli. Kaj podobnega se pri nas ne sme zgoditi.

Že dalj časa iščemo primerna čebelarstva, ki bi lahko sprejela v goste udeležence Apimondie. Precej smo jih že našli, vendar utegne biti obiskovalcev veliko, zato med našimi člani potrebujemo še dodatne prostovoljce. Številna zanimiva čebelarstva pa se bodo morala še dodatno pripraviti na obiske: obnoviti bo treba premaze na panjih, popraviti čebelnjak, urediti njegovo okolico, zasaditi cvetje in drugo. Tovarna Color iz Medvod je naš sponzor in je čebelarjem pripravljena ponuditi ustrezne barve.

Pomembno vlogo pri tem bodo poleg posameznih čebelarjev imela tudi čebelarska društva. Zelo lepo je, če obiskovalce iz tujine sprejme čim večje število domačih čebelarjev in se z njimi zadrži v prijateljskih pogovorih. Ob takšni priložnosti so še posebej zaželeni tisti posamezniki, ki govorijo kakšen tuj jezik.

Uradni dan za izlete med kongresom pri nas bo petek, 29. avgusta 2003. Teh izletov se bodo udeležili vsi tisti obiskovalci in njihovi spremljevalci, ki bodo plačali polno kotizacijo. V ceno le-te so med drugim vključeni prevoz z avtobusom, strokovno vodstvo in kosilo. S prejšnjih kongresov vemo, da so večino pogostitev pripravila čebelarska društva v obliki piknikov ali v okviru kmečkega turizma. Organizatorji so društvom za vsako pogostitev plačali določeno odškodnino (v Švici približno 1500 SIT) ali pa so vsem članom teh društev omogočili zelo ugodno enodnevno vstopnino za mednarodno razstavo. V našem organizacijskem odboru se ogrevamo za drugo možnost, vendar bo odločitev odvisna od želje posameznih čebelarskih društev. Cena enodnevnega obiska kongresa v Ljubljani bo namreč 90 evrov in to za vse tiste, ki ne bodo sodelovali pri pripravi na kongres.

Pododbor za izlete Apimondie 2003 vodi mag. Mira Jenko – Rogelj. Z njo sodelujejo veterinarji, ki so na terenu odgovorni za varstvo čebel in najboljše pozna vsako čebelarstvo na svojem območju.

Prosimo, da se vsi, ki bi želeli kakor koli prispevati oziroma sodelovati pri sprejemu tujih čebelarjev v Sloveniji, povežejo z veterinarsko službo in se prijavijo kot naši sodelavci. Naš kongres bo uspešen, če bo podpora čebelarjev čim bolj množična.

G. Silvana Šivic v razgovoru s predsednikom Apimondie g. A. Jørgensenom na kongresu v Durbanu.

Franc Šivic,
predsednik organizacijskega odbora Apimondie 2003

O BOLEZNIH ČEBEL NA KONGRESU APIMONDIE

dr. Aleš Gregorc, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

1. del

Uvod

Komisija za bolezni čebel, ki deluje v okviru Apimondie in jo vodi dr. Wolfgang Ritter iz Nemčije, je odgovorna za spremljanje znanstvenoraziskovalnega dela na tem področju in za uvajanje novih dognanj v čebelarstvo. Glede na zelo žgočo problematiko čebeljih bolezni, ki čebelarjem po vsem svetu povzročajo velike težave, so bili simpoziji v okviru kongresa zelo dobro obiskani. Ob obravnavi različnih tem so se razvile tudi zanimive razprave. Na kongresu v Durbanu so bile na programu teme, ki so za znanstvenike zanimivi raziskovalni izzivi, za čebelarstvo pa težko obvladljive tehnološke in ekonomske težave. V okviru simpozijev so bile na kongresu predstavljene najnovejše znanstvene ugotovitve.

Obravnavana tematska področja:

- vpliv prometa s čebelami na širjenje škodljivcev in bolezni,
- ugotavljanje in zatiranje varoe: nov škodljivec v Afriki,
- huda (ameriška) gniloba: zgodnje odkrivanje in zatiranje.

V okviru prvega simpozija so raziskovalci poročali o škodljivcih in boleznih čebel, ki se pojavljajo v različnih delih sveta, med drugimi o *Aethina tumida*, *Acarapis woodi*, okamneli zalegi, *Tropilaelaps clareae* in mednem jazbecu.

Panjski hrošček, *Aethina tumida*, je avtohton v subsaharski Afriki, vendar pri afriških podvrstah medonosne čebele ne povzroča ekonomske pomembne škode. Nasprotno pa zelo veliko gospodarsko škodo povzroča čebelarstvu v ZDA, saj so samo leta 1998 ocenili, da je ta škodljivec povzročil za več kot 3 milijone dolarjev škode. Zato ameriški raziskovalci preučujejo morebitno agresivno vedenje in obrambne mehanizme evropske medonosne čebele in jo primerjajo s kapsko čebelo iz Južnoafriške republi-

Škoda, ki jo povzroči medni jazbec.

ke (Elzen, ZDA). Ta je do hroščka bolj agresivna, to pa je tudi razlog za manjšo škodo, ki jo panjski hrošček povzroča na afriški celini. Do podobnih spoznanj so se dokopali tudi čebelarji na obeh celinah. Mali panjski hrošček je zdaj razširjen v 18 državah, predvsem v jugovzhodnem delu ZDA (Hood, ZDA). K hitremu širjenju je pripomogel zlasti transport čebeljih družin, praznih panjev in drugega čebelarskega materiala. Kljub uporabi dveh pesticidov (permetrin in kumafos), katerih registracijo v ZDA obnavljajo vsako leto, čebelarji za uspešno zatiranje potrebujejo tudi druge varne in učinkovite – alternativne metode. Pri tem raziskovalci nadaljujejo raziskave na področju selekcije in vzreje odpornejših čebeljih vrst, raziskujejo pa tudi različne pasti za hroščka.

V Aziji, kjer v tradicionalnih panjskih sistemih ekstenzivno gojijo evropske in azijske pasme čebel, *Apis mellifera* in *Apis cerana*, se spopadajo s pršicami *Acarapis woodi*, *Tropilaelaps clareae* in *V. destructor*. V zadnjih desetletjih ti zajedavci povzročajo čebelarstvu veliko škodo. Pršica *A. woodi* je bila v severnem delu Indije ugotovljena leta 1957, *T. clareae* pa leta 1968 (Kashyap, Indija). Zatiranje *T. clareae* in *V. destructor* so preučevali v Pakistanu (Camphor, Pakistan). V tej državi predvsem *T. clareae* povzroča množične propade čebeljih družin. Ker je obdobje zaleganja raztegnjeno čez vse leto, se ta zajedavec, ki je nekoliko manjši od varoe, razvija nemoteno. Največ zajedavcev je v obdobju intenzivnega zaleganja matice, to je maja in oktobra, v zalegi. Brez navzočnosti zalege v družini na odraslih čebelah preživi le krajše obdobje. Za zatiranje *T. clareae* v tem delu sveta uporabljajo različna sredstva: žveplo, tobak, kamfor, fluvalinatna sredstva (apistan in bayvarol). Raziskovalka Elizabeth Camphor je povedala, da se v tamkajšnjih čebelarstvih pogosto pojavlja tudi huda gniloba, ki jo zatirajo podobno kot v Evropi.

Medni jazbec v Južnoafriški republiki

Ustrezno zaščito dosežemo, če panje postavimo vsaj 0,8–1 m visoko

Zanimivo je bilo poročanje raziskovalcev iz Rusije o razširjenosti **okamnele zalege**, *Aspergillus* (Moukminov, Rusija). Bolezen povzročajo plesni iz rodu *Aspergillus*. Pogosteje se je začela pojavljati v zadnjih nekaj letih v Rusiji in sosednjih državah. Plesni so ugotovili v približno 35 odstotkih čebelarstev. V zadnjem obdobju so preučevali predvsem substance, ki delujejo razkužilno in prispevajo k zmanjševanju pojavljanja plesni v čebelarstvih in s tem tudi k

zmanjševanju pojavljanja te nevarne bolezni čebel. Poskuse so opravili tako v laboratoriju kot na terenu, v čebelarstvih. Učinkoviti sta bili zlasti dve sredstvi: raztopina joda ter sredstvo, sestavljeno iz glutaraldehida in kvartarne amonijeve spojine. Obe sredstvi so v čebeljo družino vnašali z drobnim škropljenjem po satju ali v sladkorni raztopini. Razkužilno in zdravilno je posebej dobro delovalo sredstvo z jodom, saj se je po uporabi le-tega okuženost zalege zmanjšala za 71 do 85 odstotkov.

Čebelarjem v Južnoafriški republiki povzroča škodo tudi **medni jazbec** (*Mellivora capensis*), ki je v jugozahodnem delu sicer zavarovan. Čebelarji, ki ubijajo tega čebeljega škodljivca, zato kršijo zakonodajo. Na tem območje je kar 50 odstotkov vseh čebelarjev osumljenih, da so ubili mednega jazbeča. Ocenjujejo, da je bilo v minulih 15 letih ubitih vsaj 231 jazbecov. Seveda pa je tudi zaščita panjev pred jazbeci povezana z določenimi stroški. Ti dosega približno 5 dolarjev na panj. Z ustrezno zaščito panjev pa je škodo mogoče zmanjšati na minimum.

V prihodnjih številkah Slovenskega čebelarja bomo predstavili pregled dela simpozijev, ki so obravnavali problematiko varoe in hude gnilobe čebelje zalege.

»ČEBELARJI SPOZNAVAJO AFRIKO« – APIMONDIA 2001

dr. Janez Poklukar

Uvod

Od 28. oktobra do 2. novembra sem se udeležil 37. mednarodnega kongresa Apimondie v Durbanu v Južnoafriški republiki. Kongres je bil posebej pomemben za Slovenijo kot gostiteljico prihodnjega kongresa Apimondie. Uradna slovenska delegacija je posebej skrbno preučevala vse organizacijske vidike kongresa in hkrati načrtovala ustrezne ukrepe za 38. kongres, ki bo konec avgusta 2003 v Ljubljani.

Kratka predstavitev južnoafriškega čebelarstva

Južnoafriška republika je za naše razmere zelo velika država na jugu Afrike. Na njenem ozemlju živita dve avtohtoni čebelji pasmi. V južnem obalnem delu živi kapska čebela (*Apis mellifera capensis*), v osrednjem in severnem delu pa afriška čebela (*Apis mellifera scutellata*). V državi je 3.000 čebelarjev, od teh je približno tretjina organizirana v čebelarških združenjih. Ti čebelarji v 75.000, po večini LR panjih. Povprečni pridelki medu na panj so se od bohih 3,85 kg v letu 1917 v zadnjih letih povečali na 25 do 30 kg. Leta 1992 se je ob prvih daljših prevozih čebel zaradi mešanja obeh avtohtonih pasem pojavil problem socialnega parazitizma. Problem je še zdaj zelo žgoč, saj zaradi tega propade na leto več kot 60.000 čebeljih družin. Nadaljnji problem

državnih razsežnosti je varoza, ki pustoši med čebelami vse od leta 1997. Čebele imajo več naravnih sovražnikov, od teh je pri čebelarjih najbolj osovražen medeni jazbec (*Mellivora capensis*). Poglavitni vir dohodka poklicnih čebelarjev je opravljanje kmetijskih kultur in različnih subtropskih sadnih vrst. Organizirani čebelarji pridelajo približno 1.700 ton medu na leto. Letni izvoz je za južnoafriške naravne danosti pičel, največ 50 ton, uvozijo pa celo do 580 ton medu. Skupna poraba medu na prebivalca je majhna, saj dosega komaj 0,10 kg.

Zaradi strahu pred terorističnimi napadi se je število prej prijavljenih udeležencev skoraj prepolovilo. Za razliko od prejšnjih kongresov je bilo tako ob plenarnih predstavitev udeležencev dovolj časa tudi za razpravo o predstavljenih temah.

Delo v strokovnih komisijah

Komisija za apiterapijo

V komisiji za apiterapijo so pripravili posveta »Apiterapija in čebelji pridelki« ter »Apiterapija v svetu«. Z uporabo čebeljih pridelkov se veliko ukvarjajo v Egiptu, na Japonskem, Kitajskem, v Koreji, na Kubi in v Rusiji. Uradna medicina v zahodnih državah zvečine zavrača uporabo čebeljih pridelkov za zdravilne namene. Komisija je izdala multimedijsko zgoščen-

ko in na njej podrobno predstavila vse vidike upora-
be čebeljih pridelkov v medicini.

Komisija za biologijo čebele

V komisiji za biologijo čebele so na štirih sreča-
njih obravnavali več različnih tem. Nekatere izmed
njih so bile obravnavane že na več kongresih zapo-
red (analize vedenja čebele, značilnosti drugih če-
beljih vrst), druge pa so bile za večino udeležencev
nove. Med te sodijo npr. analize lastnosti afriških
pasem čebel iz Afrike, raziskave afrikanizirane če-
bele v Ameriki in raziskave na področju socialnega
parazitizma pri kapski čebeli.

Socialni parazitizem je posebnost južnoafriškega
čebelarstva. Na območju avtohtone kapske čebele
je delo s čebelami povsem normalno. Če čebelja
družina ostane brez matice, čebele delavke zaleže-
jo novo matico, ta pojav pa ni znan pri nobeni drugi
populaciji domače čebele na svetu. Nova matica se
normalno oplodi in ohrani čebeljo družino pri življe-
nju. Pri vseh drugih pasmah čebel čebelja družina v
takem primeru propade. Če kapska čebela delavka
zaide v čebelji panj neke druge pasme, se pojavi
motnja v njeni komunikaciji z drugimi čebelami. Ve-
sti se začne kot matica in zalegati svoja jajčeca. Ob
prvem srečanju z matico le-to tudi uniči in prevza-
me njeno vlogo vodenja čebelje družine. Glede na
to, da je zaleganje kapske čebele delavke zelo ome-
jeno, je čebelja družina v naslednjih treh mesecih
obsojena na propad. Pred propadom družine lahko
čebelar, če ni previden, na novo izlegle kapske če-
bele prenese tudi v druge panje in s tem povzroči
njihov propad. Dokazali so, da ob dodatku štirih kap-
skih čebel čebelja družina zanesljivo propade v na-
slednjih 12 tednih. Kot je videti, je fenomen kap-
ske čebele posledica njene geografske izolacije na
jugu Afrike. Od drugih čebeljih vrst jo namreč loči
200 do 300 km širok polpuščavski pas brez čebel.

Patologija čebel

Na razširjanje čebeljih bolezni zelo vplivajo prevo-
zi čebel in trgovina z njimi. Tako se je iz Južne Afri-
ke v ZDA razširil mali panjski hrošč, hitreje se širijo
tudi druge čebelje bolezni, kot so pršičavost čebel,
varoza, tropilelaps, poapnela in okamenela zalega
ter različna virusna obolenja. Med vsemi je verjetno
najpogostejša varoza, ta pa po več desetletjih dra-
gih raziskav še vedno ostaja prvi problem v svetov-
nem čebelarstvu. Čebele skoraj nikjer več ne more-
jo preživeti brez čebelarjeve pomoči. Kemična zaš-
čitna sredstva delujejo v omejenem obsegu, poleg
tega pa obstaja tudi stalna nevarnost pojava njiho-
vih ostankov v medu. Selekcija čebel na povečano
toleranco proti varozi je pokazala le začasne in ome-
jene uspehe, ki so, kot je videti, zelo povezani z lo-
kalnimi okoljskimi vplivi. Huda gniloba čebelje zale-
ge je za razliko od varoze stara čebelja bolezen in
tudi že temeljiteje raziskana. Zgodnje odkrivanje

spor v medu in prve histološke spremembe v če-
vesnem tkivu čebeljih ličink so dober obet za prihod-
nje aktivno preprečevanje širjenja te bolezni pri če-
belah.

V okviru patologije čebel je slovenska delegacija
predstavila dva referata, in sicer:

A. Gregorc: *Comparative effects of Paenobacillus
larvae and OTC on honey bee larvae* ter

J. Poklukar: *The number of varroa mite fall esti-
mated in spring in relation to the consecutive eco-
nomical important traits of bees.*

Ekonomika čebelarjenja

V okviru razprav v komisiji za ekonomiko čebelar-
jenja so se udeleženci osredotočili na dve temi –
na vpliv afrikanizirane čebele na čebelarstvo v Južni
Ameriki ter na razmere v mednarodni trgovini z me-
dom.

V Braziliji imajo z afrikanizirano čebelo zelo dobre
izkušnje. Čebelarjem se je uspelo dobro prilagoditi
novi, bolj napadalni čebeli in izrabi njeno veliko od-
pornost proti čebeljem boleznim in zajedavcem. Z
afrikanizirano čebelo jim je uspelo zelo povečati pov-
prečne pridelke medu na čebeljo družino. Ob tem
ne pozabljajo povedati, da v njihovem medu ni ni-
kakršnih ostankov sredstev proti varozi. Nasprotno
pa so poročila iz drugih držav Južne Amerike manj
optimistična. V Venezueli je afrikanizirana čebela
razredčila čebelarstvo vrste, zmanjšal se je skupni pri-
delek medu, doslej je znanih že 800 smrtnih prime-
rov zaradi pikov čebel. Tudi v Argentini z afrikanizi-
rano čebelo nimajo ugodnih izkušenj. V nasprotju z
razmerami v Braziliji je njihova afrikanizirana čeba-
la občutljiva na varozo. Neuradno smo izvedeli, da
so v medu iz Brazilije ugotovili ostanke zdravil, zato
se pojavlja vprašanje, ali je brazilska afrikanizirana
čebela res odporna na varozo.

Na mednarodnem trgu z medom je na voljo približno 220.000 ton medu. Največji ponudniki so Ar-
gentina, Kitajska in Mehika. V zadnjem času je opazno veliko povečanje količin argentinskega me-
du, ta pa v primerjavi s kitajskim medom dosega
tudi višjo prodajno ceno. Predvidevamo, da se bo v
bližnji prihodnosti spet povečala ponudba iz Rusije,
to pa utegne znižati skupno ceno medu na medna-
rodnem trgu z zdajšnjih 1,2 dolarja na 1,0 dolar ali
še celo manj.

Čebelarstvo na manj razvitih območjih

Za razliko od prejšnjih kongresov je bil tokrat pou-
darek na razpravah o čebelarjenju na manj razvitih
območjih. Ta po navadi čebelarstvo niso razvita, ni-
majo tradicije uživanja medu, vendar imajo po veči-
ni zelo dobre naravne danosti. Čebelarstvo ima veli-
ke možnosti pri načrtovanju projektov zmanjšanja
revščine, predvsem v Afriki in Aziji. To je mogoče
doseči z izvajanjem razvojnih projektov, med katere
sodi predvsem širjenje ustreznega znanja. Seveda

znanje ni omejeno samo na proizvodnjo, ampak gre tudi za posredovanje izkušenj pri organizaciji prodaje čebeljih pridelkov. Predstavniki afriških držav so poročali o več zelo uspešnih projektih, ki po večini potekajo ob finančni pomoči evropskih držav.

Čebelarska tehnologija in oprema

V komisiji za čebelarsko tehnologijo in opremo so obravnavali vrsto zelo uporabnih tem. Pri kakovosti medu je bil v ospredju problem ostankov različnih kemičnih snovi v medu. Predstavili so nove načine ugotavljanja antibiotikov v medu. Razpravljali so o najnovejših ugotovitvah študije o čebeljih feromonih in skušali pojasniti problem socialnega parazitizma pri kapski čebeli. Poleg tega so nam predstavili tudi nekatere nove rešitve pri selekciji in vzreji čebeljih matic.

Opraševanje ob pomoči čebel

Afrika je izvorno območje številnih in zelo posebnih vrst medu. Predvsem v Južno Afriko so priseljenici prinesli nove rastlinske vrste, to pa je ogrozilo obstoj nekaterih domačih rastlinskih vrst. Že leta 1983 so pripravili ustrezne ukrepe za zavarovanje domačih avtohtonih rastlin. Pri ukrepih na podlagi tega predpisa so včasih prizadeti tudi čebelarji.

Čebelam na izrazito agrarnih območjih preti nova nevarnost – genetsko spremenjene rastline, ki v svojem cvetnem prahu vsebujejo strupe *Bacillus thuringiensis*, proteazne inhibitorje in na biotin vezane proteine. Številne raziskave vplivov teh snovi na če-

bele dokazujejo, da bomo imeli v prihodnje pri čebelah še veliko problemov, če bomo uporabljali genetsko spremenjene rastline. Več avtorjev je zelo natančno predstavilo različne tehnologije opraševanja posameznih rastlinskih vrst, vse to pa še bolj poudarja pomen opraševalnega servisa z domačo čebelo.

Splošni vtis

Organizatorji kongresa Apimondie v Durbanu so se pred kongresom ubadali s skoraj nerešljivimi finančnimi problemi. Od države so prejeli samo 10.000 dolarjev pomoči, vsa preostala sredstva pa so morali zagotoviti sami; pri tem jim je priskočila na pomoč tudi Apimondia. Ob velikem osipu udeležencev zaradi strahu pred terorizmom si organizatorji kljub precej praznemu kongresnemu centru niso upali privoščiti enodnevnih obiskovalcev zaradi strahu pred prihodom revnih ljudi z ulice. Skromna razstava je bila tudi posledica zelo zapletenih birokratskih postopkov pri uvozu razstavnih predmetov. Težave so bile za naše razmere res nekaj posebne in kaj podobnega se v Ljubljani nikakor ne bi smelo ponoviti.

Z veseljem ugotavljamo, da bo v normalnih okoliščinah obisk v Sloveniji rekorden in da imamo vse možnosti za organizacijo nadpovprečnega kongresa.

Kmetijskemu inštitutu Slovenije se najtopleje zahvaljujem za plačilo stroškov potovanja, Čebelarski zvezi Slovenije pa za plačilo kotizacije za udeležbo na kongresu.

PREDSTAVITEV KRANJSKE ČEBELE V KRALJEVEM MESTU OB TEMZI »Royal Honey Show« v Londonu

Rémy in Lojze Ivanec – SC La Carniole – Francija

Kakor vsako leto je bil tudi letos sredi novembra v Kensington Town Hallu v Londonu že 70. britanski »ROYAL HONEY SHOW«. Že več let ga organizira Révérend Capener, ki je bil tako ljubezniv, da naju je po lanskem prvem srečanju v Britanskem kraljestvu povabil na to prireditev.

Prireditve, ki je znana kot največje tekmovanje medov z vsega sveta, že sedem desetletij poteka v neposredni bližini palače Kensington, v kateri je bivala pokojna princesa Diana.

Udeležujejo se je čebelarji in čebelarski strokovnjaki iz celotnega Združenega kraljestva, bodisi da

s svojim medom sodelujejo na tekmovanju, se udeležijo predavanj ali številni londonski publiki na razstavi predstavijo svoje pridelke. Ta se sicer vedno bolj zanima za naravne pridelke iz panja in apiterapijo. Državni kraljevi »Honey-Show« pa ni samo tekmovanje in pokušina medu, ampak je sčasoma postal tudi resno strokovno srečanje in posvetovanje ne samo za med, ampak tudi za vosek (na razstavi prodajajo tako umetnine, izdelane iz voska, in sveče kot tudi samo navaden surovi čebelji vosek za loščenje tradicionalnega pohištva), medice in različne izdelke iz čebeljih pridelkov, na njem so predstavljena nova znanstvena odkritja in razprave oziroma »essays«, kakor jih imenujejo, zelo veliko je fotografskega gradiva iz življenja čebel in njihovih »gospodarjev«, videoposnetkov in inovacij.

g. Stamfordham

Ne nazadnje naj omenim, da je lansko 70. razstavo medu uradno odprl znani iznajditelj g. Stamfordham in jo »krstil« z novim medenim pivom s poetičnim imenom »Honey dew« – medena mana. Številne delavnice in predavanja so odprti široki publiki; letos je dobil priložnost dr. Rok Domerego, podpredsednik komisije za apiterapijo pri Apimondii, za seznanitev občinstva z apiterapijo, zanimivi predavanja pa sta imela tudi specialisti za čebelje bolezni, znana profesorja dr. Keith Lucas in prof. Robert Gulliford.

Popularnost tega sejma se povečuje tudi zunaj meja Britanskega otoka, saj se srečanja udeležujejo številni tuji obiskovalci in razstavljalci. Tako smo opazili udeležence iz Trinidada in Tobaga, Pakistana, Kameruna in celo z Rodriguesa, otoka v Indijskem oceanu.

Ta tradicionalni sejem pripravljajo že od leta 1923 s kratkotrajno prekinitvijo med drugo svetovno vojno. Letos sta bila organizatorja Reverend Capener in predsednik William S. Mundy zelo zadovoljna, kajti vsako leto je več tako razstavljalcev kot obisko-

valcev. Ob tem naj omenim tudi misel g. Capenerja, češ da je samo po sebi umevno, da morajo biti na kraljevski razstavi medu predstavljene tudi »prave kranjice«, ki jih propagiramo in tržimo.

Seveda je ta slovit čebela znana tudi v Veliki Britaniji, saj jo je tja pripeljal nepozabni in sloviti brat Adam, ki je v opatiji Buckfast vzgojil odličnega hibrid, t. i. »buckfaško čebelo«.

Najino podjetje je veliko storilo za čim boljše promocijo kranjske čebele v Veliki Britaniji, zato sva za to leto že prejela naročilo za sto rojev – paketnih čebel in za več kot dvesto matic, in to že sedem mesecev prej, preden bodo oplojene. Tudi naša predstavitev originalne kranjske sivke na svetovnem čebelarjem spletu www.beekeeping.com je pri britanskih čebelarjih doživela ugoden odmev. Že dve leti pošiljava približno po dvesto matic na Škotsko, in kot nama poročajo tamkajšnji čebelarji, so rezultati čebelarjenja zelo ugodni, zlasti, ker kranjska sivka odlično prenaša spreminjajoče se podnebje na Britanskem otoku in je skoraj neobčutljiva za različne bolezni. Angleži se še dobro spominjajo, kako so jim na začetku prejšnjega stoletja pomrle vse čebele.

Medeno pivo

Glede na veliko zanimanje britanskih čebelarjev za kranjsko čebelo sva se odločila predstaviti sivko tudi v Veliki Britaniji, kakor sva to pred leti začela tudi v Franciji. Zato bova že januarja samo po Franciji razposlala več kot 8.600 promocijskih kuvert z naročilnicami – verjetno takšne reklame za kranjsko čebelo ni izvedel še nihče. V promocijo naše čebele vlagava veliko truda, tega pa se zaveda le malo kateri vzrejevalec v Sloveniji. Vedeti je treba, da prve sadove lahko pričakujemo šele po nekaj letih, čeprav se nakazujejo že zdaj, saj se je prodaja matic te avtohtone čebele v minulih treh letih povečala za več kot petkrat.

Obiskala sva tudi tamkajšnje proizvajalce čebelarje opreme. Vsi, ki v britanskem čebelarstvu nekaj pomenijo, to pa so Steel & Brodie, Thorne of Windso, KJS ...; revije Bee Craft, Beekeeper Quarterly,

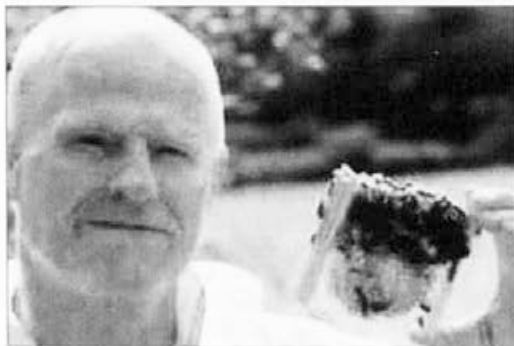

Viktorijanski panj

mednarodni organizaciji Bibba in Bee for Development, so lahko opazili naše panoje, razdelila sva jim malo monografijo z zgodovinskimi podatki o slovenskem čebelarstvu, pomen besed, ki jih uporabljajo slovenski čebelarji, in njihov izvor, bodisi iz bavarskega ali venetskega izrazoslovja. Pojasniti sva jim morala, kje je prava domovina kranjice. Velika ovira za prodajo čebel na satju iz Slovenije v Veliko Britanijo je dejstvo, da Britanci uporabljajo drugačne mere satnikov.

Kranjska čebela je zanje še toliko bolj zanimiva, ker je čebelarstvo v Veliki Britaniji po večini ljubiteljsko, zato morajo velikanske količine medu uvažati. Ker je kranjska čebela mirna, je lahko na paši tudi na naseljenih območjih, med hišami, to pa z njihovo temno čebelo ni mogoče.

Zadnji dan sva obiskala še najinega bodočega sodelavca g. Mika Robertsa, ki živi v bližini Gloucestra v deželi Galski (Walles). Mike naju je sprejel z velikim navdušenjem: že več kot trideset let je zaljubljen v čebele in še posebej v kranjice. Sam vzredi več kot 2000 matic kranjske sivke; osnove zanje dobiva zgodaj spomladi iz Grčije, od koder mu jih pošilja ga. Margarita Batsis (zelo zgodnja sezona). Zaradi svojega znanja in resnosti pri delu je v

Mike Roberts

čebelarjskih krogih zelo priljubljen. Ker je na Otoku zelo znan, bo verjetno postal eden večjih distributerjev avtohtone kranjice v Združenem kraljestvu. Poudariti je treba, da je prav on prvi izvažal čebelje družine na satju z Otoka v Oman, tam pa so mu zaradi kakovosti njegovih kranjskih čebel zanje podelili tudi posebno odlikovanje.

Z njim sva se dogovarjala tudi glede možnosti prodaje čebeljih družin na satju, poslanih neposredno iz Ljubljane, Gradca ali Trsta. Problem je, da imajo Otočani drugačne mere satnikov, zato bo mogoča samo prodaja paketnih čebel. Njihovi satniki namreč merijo približno 25 x 20 cm in niso kompatibilni z AŽ satniki, kot to velja za Dadant-Blattove panje, ki jih uporabljajo v Franciji, Španiji in na Portugalskem. G. Mike si želi, da bi dobil ometence, težke približno 3 funte, to je približno 1300 g, s spomladansko mlado matico, da bi jih lahko naselil v svoje panje. Ker mlada matica hitro zaleže novo zalego, bo možna tudi prodaja. Želi si, da bi prve roje iz Slovenije dobil konec maja, pozneje pa bo matice naročal vsak teden, in to celo sezono.

Upamo, da bodo slovenski čebelarji sprejeli ta izziv in da bo proizvodnja slovenskih rojev zadovoljila britanske kupce, teh pa za nobeno ceno ne želiva razočarati. Če bo sodelovanje dalj časa uspešno, bi Velika Britanija lahko postala odskočna deska za prodajo slovenskih čebel za ves Commonwealth (vanj sodi tudi Kanada). Miku želiva veliko uspeha, saj želi že tradicionalno konservativnim britanskim čebelarjem ponuditi eno najboljših čebel v Evropi.

Z veseljem se bova spominjala dobre organizacije te prireditve in prijaznosti organizatorjev, predvsem pa zahtevnosti britanskega trga, ki sprejme le najboljše in zahteva visoke standarde glede zdravstvene neoporečnosti čebel, tudi za tiste, ki jih bodo prejeli iz Slovenije.

Čebelarje organizacije – po večini ljubiteljske, čeprav so zelo majhne (county – grofije – okraji) – so organizirane podobno kot švicarske z veliko disciplino in redom v čebelarstvu. Množično se udeležujejo različnih čebelarjskih srečanj in dobrodelnih prireditev, saj so društva registrirana kot »Charity Society«.

Ta društva so zelo odprta za sodelovanje s tujci, z uvozom novih pasem čebel in z apiterapijo, ki je na Otoku še ne poznajo, pa želijo oživiti angleško čebelarstvo. Članek, ki je bil pred nekaj meseci objavljen v *Beekeeper Quarterly*, opozarja čebelarje na varozo, saj je postala varoa na Otoku že skoraj popolnoma odporna proti vsem tradicionalnim pripomočkom za zatiranje le-te. Tako smo lahko prepričani, da se bodo britanski čebelarji zelo zavzeli za našo kranjsko čebelo, kajti nekateri rodovi le-te so bolj ali manj naravno odporni proti tem čebeljim zajedavcem.

Perspektive za slovensko čebelarstvo v tej državi so torej velike. Na tem mestu naj se zahvaliva g. Capenerju in gdč. Angeli Sheriff (znani proizvajalki

čebelarških zaščitnih oblek, ki so tako po ceni kot kakovosti na prvem mestu v Evropi) za njun ljubezniv sprejem in njun tipičen »british humor« ter jima zaželiva, da bi še dolgo delovala med čebelarji. Vso srečo v prihodnje želiva tudi »Royal Honey Showu«.

Veliko sreče Miku, da bi kranjska čebela postala tudi angleška, in to ne samo z angleškim imenom ter nazivom »Authentic Carniolan«!

Glede na uspeh, ki sva ga doživela ob tem obisku v Londonu, sva se odločila, da se bova aprila udeležila tudi druge velike čebelarске prireditve v Veliki Britaniji, to je BBKA Spring Lecture and Conventionec.

Upam, da boste slovenski čebelarji spoznali, kako velika poslovna priložnost je pred vami, in je ne boste izpustili iz rok.

RAZPIS ZA UDELEŽBO NA SEMINARJU ZA PREGLEDNIKE MEDU

Čebelarška zveza Slovenije v sodelovanju z Biotehniško fakulteto, Oddelek za živilsko tehnologijo, Katedra za vrednotenje živil, Jamnikarjeva 101, Ljubljana, organizira

SEMINAR ZA PREGLEDNIKE MEDU

Kraj izvedbe seminarja in izpitov: Biotehniška fakulteta, Oddelek za živilsko tehnologijo, Jamnikarjeva 101, Ljubljana.

Čas izvedbe seminarja in izpitov: 1. termin – 17. in 18. januar 2002,
2. termin – 15. in 16. februar 2002.

Število udeležencev: v 1. terminu – največ 20,
v 2. terminu – največ 12.

Pogoji: Kandidati plačajo celotno kotizacijo v višini **45.000,00 SIT** na osebo sami ali pa jo zanje plača njihovo čebelarško društvo. Po prijavi vam bomo poslali račun, ki ga poravnate pred začetkom seminarja.

Po opravljenem izpitu bomo licenco za preglednika podelili kandidatom po naslednjih merilih: velikost čebelarškega društva, bližina društva, ki že ima preglednika, enakomerna zastopanost preglednikov ne celotnem ozemlju naše države.

Prijave: Prosimo, da Vaše pisne prijave za oba termina pošljete na naslov: ČZS, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana, **do 5. januarja 2002**. Kandidati, ki so se že prijavili, naj svojo prijavo potrdijo še enkrat.

ČE SE NA RAZPIS NE BO PRIJAVILO ZADOSTNO ŠTEVILO KANDIDATOV, SEMINARJA NE BOMO ORGANIZIRALI.

Podrobnejše informacije dobite v tajništvu ČZS.

Bolezni čebel

NOV UPARJALNIK ZA UPARJANJE OKSALNE KISLINE ZA ZATIRANJE VAROE

Janez Mihelič, univ. dipl. biol.

V Zahodni Evropi različna podjetja že ponujajo uparjalnike oksalne kisline skupaj z zaščitnimi maskami, saj se je ta način uporabe oksalne kisline za zatiranje varoe pokazal kot zelo uspešen predvsem pozimi, če temperatura zraka ni manj kot 2 °C in ko v panjih ni zalege. Žal pa je cena teh uparjalnikov skupaj z zaščitno masko zelo visoka, kar 35.000 SIT. Uporabljamo jih tako, da jih priključimo na akumulator ali drug vir eno-

smerne električne energije, saj mora ploščica pod oksalno kislino doseči potrebno temperaturo, da oksalna kislina res izpari v treh do petih minutah.

Seveda je za številne čebelarje ta cena previsoka. Podobno je menil tudi znani čebelar g. Ivan Jurkovič iz Črnuč pri Ljubljani. Nekaj časa se je trudil in tudi izdelal kopijo zahodnoevropskega uparjalnika, a je ob tem spoznal, da je za uparjanje oksalne kisline v panju mo-

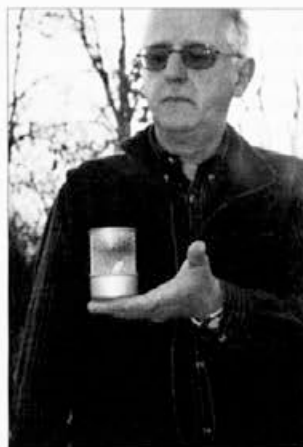
goče izdelati preprostejšo, predvsem pa cenejšo naravno.

Ker se že več kot dvajset let ukvarja tudi z izdelovanjem sveč in različnih svetil, je uporabil na tej stroki temelječo tehnologijo in izdelal preprost, cenen in tudi zelo učinkovit uparjalnik. To zadnje je še posebno pomembno. Predvsem je imel pri izdelavi v mislih čebelarje z AŽ panji, saj se zahodnoevropski uparjalniki na električno gretje vstavljajo v panj skozi žrelo, njegov pa za zadnja vratca plodišča AŽ panja. Poleg tega je uporaben tudi za nakladne in vse druge tipe panjev. Njegov uparjalnik je več kot desetkrat cenejši od omenjenih uparjalnikov na električni pogon, delo z njim je preprostejše in občutno hitrejšo, zato je čebelar manj izpostavljen hlapom oksalne kisline, ki škodujejo zdravju.

Sestavljen je iz petih delov; spodaj je posodica za gorilno svečko, plamen svečke je zaščiten z mrežastim ohišjem, ki čebelarom preprečuje dostop do plamena. Na ohišju je tudi izparilna posodica, v katero natresemo ustrezno količino kristalov oksalne kisline. Plamen svečke je prirejen tako, da je moč plamena natančno takšna, da oksalna kilina izpari v treh do petih minutah. Če imajo (predvsem na satnikih nakladnih panjev) čebele dostop do uparjalnika, izparilno posodico pokrijemo z mrežastim pokrovčkom. Količina oksalne kisline na panj je odvisna od prostornine panja in je od 1 g do 2,5 g kristalov oksalne kisline.

Inž. Ivan Jurkovič bo novi uparjalnik ponudil v preizkus tudi komisiji za bolezni pri ČZS in veterinarjem specialistom ter Veterinarski fakulteti.

Za razvoj dobrega, zanesljivega in varnega uparjalnika je moral g. Jurkovič odpraviti kar precej težav, ki so se pojavile. Najtežavnejše je bilo doseči stalno temperaturo in enakomerno in popolno izparevanje oksalne kisline. Tudi to mu je, kot je pove-dal, uspelo. Delovanje hlapov oksalne kisline v obdobju, ko v panju ni zalege, je od 96- do 99-odstotno.

Uparjalnik je letos konec oktobra in novembra preizkusil na svojih čebelah in pri čebelah svojih znancev in prijateljev, tj. na približno petdesetih družinah. Z njegovim delovanjem je zelo zadovoljen saj je po njegovih izkušnjah delo z njim veliko lažje in preprostejše, predvsem pa precej cenejše. Učinek je tak, kot ga navaja čebelarska literatura, predvsem nemška. Vsi, ki vas zanimajo podrobnejši podatki o uparjalniku, se lahko obrnete na avtorja dipl. inž. Ivana Jurkoviča, Magajnova 26, 1231 Ljubljana – Črnuče, tel. 01/ 537 36 36.

Za čebelarje je zelo pomembno, da bodo lahko na enostaven in učinkovit način zatirali varoo, kar bo upajmo, potrdila tudi naša pooblaščenca veterinarska ustanova, ki bo ocenila delovanje in ustreznost tega uparjalnika.

PRED OBČNIMI ZBORI ČEBELARSKIH DRUŠTEV

Če želite na občni zbor čebelarskega društva ali družine povabiti člana upravnega odbora ČZS iz vaše regije, objavljamo njihove naslove:

Lojze PETERLE (predsednik ČZS), Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana

Franc ŠIVIC (podpredsednik ČZS), Ul. padlih borcev 31, 1000 Ljubljana

Vlado PUŠNIK (podpredsednik ČZS), Pirnatova 35, 2000 Maribor

Avgust GRIL (podpredsednik ČZS), Rožna dolina 19, 1290 Grosuplje

Stane PLUT, Krvavčji Vrh 1a, 8333 Semič

Anton ROZMAN, Podvin 102, 3310 Žalec

Edvard STROPNIK, Selo 6, 3320 Velenje

Jože ŠNAJDER, Reteče 123, 4220 Škofja Loka

Milan MEGLIČ, Trnovčeva 1, 1000 Ljubljana

Drago LEŠTAN, Mladinska 14, 2367 Vuzenica

Matej BLEJEC, Liparjeva 25, 1234 Mengeš

Franc JAVORNIK, Partizanska 9, 1290 Grosuplje

Ciril VIDRIH, Vrtna 7, 1381 Rakek

Jožef ŠVAGELJ, Štanjel 6a, 6222 Štanjel

Martin ČUŠ, Rimska pl. 23, 2250 Ptuj

Stanko KAPUN, Mirna 14, 9000 Murska Sobota

Franc PIŽMOHT, Segovci 43a, 9253 Apače

Janez LEVSTIK, Mrtovec 9a, 8294 Boštanj

Bogdan PLESNIČAR, Col 92, 5273 Col

Franc GROŠELJ, Podlipovica 43, 1411 Izlake

SLOVENSKI ČEBELAR

III. LETNIK
UREDNIK: JANEZ MIHELIČ, univ. dipl. biol.

LETNO KAZALO – LETO 2001

Atelšek, Ivan:

Prva seja odbora za čebelarstvo pri Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije 240

Bedek Danilo:

Moje izkušnje z dvomatičnim čebelarjenjem 122

Bingyi, Dong:

Bolezni in dejavniki, ki povzročajo plazenje čebel 9

Božič, Janko:

Začetek in konec medečega škržata 47

Bračko, Ivan:

Pomen detelj v čebelarstvu, živinoreji in poljedelstvu 118

Čeligoj, Vojko:

Iz tradicije v prihodnost – bo »Med izpod Snežnika« zaščiten znak? 271

Debelak, Marjan:

Večmatično čebelarjenje in statistika 18

Za ljubiteljske čebelarje, ki imajo veselje za poskuse 54

Še preprosteje do »AŽ maksí« panja 94

Problem s troti pri večmatičnem čebelarjenju ... 123

Izboljšujemo čebelarjenje – čas je zlato 160

Sklepi tretje seje komisije za tehnologijo čebelarjenja 197

Zdravljenje trotave družine 270

»Človek obrača, bog obrne« 302

»Rojno leto« 2001 in primerjava s pašnimi razmerami v minulih štirih letih 327

Dujc, Vanja:

Kako sem spoznaval čebelarstvo 58

Gaberšček, Julij:

Veterinarski nasveti – Obdavčitev čebelarjev (I. del) 6

Obdavčitev čebelarjev (Nadaljevanje) 43

Obdavčitev čebelarjev (Nadaljevanje) 80

Obdavčitev čebelarjev (Nadaljevanje in konec) .. 120

Gornik, Franc:

Kako sem izdelal trietažni AŽ panj 162

Grad, Janez:

Delo in naloge sekcije ljubiteljev in rejcev čmrljev ter problemi gojenja čmrljev – tehnologija panjev 198

Grom, Boštjan:

Večmatično čebelarjenje 371

cebelarji@groups.com 21

cebelarji@groups.com 59

cebelarji@yahooogroups.com 109

Čebelice na internetu 166

Hočevnar, Janez:

Srečanje z naslovom »Rotacijsko čebelarjenje« . 86

Javornik, Franc:

Registrirana vzrejališča čebeljih matic v letu 2001 194

Jenko - Rogelj, Mira:

Veterinarski nasveti za april 115

Veterinarski nasveti za maj 150

Veterinarski nasveti za junij 186

Veterinarski nasveti za september 259

Jeras, France:

Bo zlata prelepka pomagala prazniti sode? 369

Jurkovič, Ivan:

Oksalna kislina 360

Varoa po dveh desetletjih 49

Varoza – zatiranje sredi poletja 300

Kamplet, Mihael:

O plastičnih satnicah 301

Proizvodni in pomožni delavci 329

Kirn, Matjaž:

Moji upi z »AŽ maksí« 87

Kozic, Koloman:

Tudi čebelarstvo je lahko del tehnike 20

Matavž, Jože:	
Veterinarski nasveti – Opazovanje čebel in zbiranje vzorcev	42
Veterinarski nasveti v marcu – Čebelarjev dnevnik	89
Veterinarski nasveti za oktober	290
Meglič, Milan:	
Kolektivna blagovna znamka za »Slovenski med«	12
Označevanje vrste in sorte medu	48
Kolektivna blagovna znamka »Slovenski med kontrolirane kakovosti«	73
Promocija nove blagovne znamke na sejmu v Kranju	267
Mihelič, Janez:	
Strokovni dnevi sadjarstva, čebelarstva in zeliščarstva na sejmu Sadje 2000 v Gornji Radgoni	13
Državni seminar in čebelarstva razstava v Celju sta za slovenske čebelarje vse pomembnejša ..	109
Uspešen letošnji začetek del pri graditvi Čebelarkega centra Slovenije	145
Petdeseti redni letni občni zbor Čebelarke zveze Slovenije	188
Velik uspeh pri izvozu čebeljih družin iz Slovenije ..	239
Tradicionalno srečanje mariborskih čebelarjev, združeno z odprtjem novih prostorov Čebelarke zveze društev Maribor ob Betnavskem gradu ...	292
Dnevi medu 2001 v Polhovem Gradcu	295
Uspešen nastop slovenskih strokovnjakov in čebelarjev na 33. mednarodnem kongresu Apimondie v Južnoafriški republiki	349
Mihelič, Janez in Runtas, Milan:	
Petdeseti redni letni občni zbor Čebelarke zveze Slovenije (II. nadaljevanje)	225
Petdeseti redni letni občni zbor Čebelarke zveze Slovenije (III. nadaljevanje)	262
Petdeseti redni občni zbor Čebelarke zveze Slovenije (IV. nadaljevanje)	306
Petdeseti redni letni občni zbor Čebelarke zveze Slovenije (Nadaljevanje in konec)	341
Molan, Peter (prev. Jurij Senegačnik):	
Zakaj med deluje kot zdravilo (I. nadaljevanje) ..	268
Zakaj med deluje kot zdravilo (II. nadaljevanje in konec)	297
Nemec, Branko:	
Okrogla miza o izkušnjah pri uporabi sladkornega sirupa v Sloveniji	154
Ošlaj, Avgust:	
Tehnologija dvomatičnega čebelarjenja	121
Pižmoht, Franc:	
Na obisku pri inž. Josefu Ulzu v Avstriji	78
Planinc, Ivo:	
Veterinarski nasveti za november	322
Plut, Stane:	
Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v januarju	3
Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v februarju	39
Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v marcu	75
Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v aprilu	113
Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v maju	149
Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v juniju	184
Čebelarjeva opravila v AŽ panjih v juliju in avgustu	222
Čebelarjeva opravila v AŽ panju v septembru ...	257
Čebelarjeva opravila v AŽ panju v oktobru	289
Čebelarjeva opravila v AŽ panju v novembru	321
Čebelarjeva opravila v AŽ panju v decembru	355
Tretje ocenjevanje medu v Semiču	365
Obiskal nas je dr. Jože Starc	201
Pogačnik, Anton:	
Seminar o tehnologijah čebelarjenja, gozdnem medenju in izrabi čebeljih paš	266
Poklukar, Janez:	
Bakterijski hrušev ožig in čebele	363
Evropska konferenca z naslovom »Molekularni mehanizmi odpornosti čebel pri čebeljih boleznih« (Nadaljevanje)	16
Naše izkušnje pri preprečevanju varoze čebel ...	117
Analiza nekaterih najnovejših ekonomskih kazalcev v čebelarstvu v Sloveniji	324
Posl, Silvo:	
Čebelar in prodaja medu v trgovinah v luči novih predpisov	82
Preinfalk, Borut:	
Veterinarski nasveti za december	356
Veterinarski nasveti za julij in avgust	224
Prezelj, Franc:	
Mladi čebelarji so v DOŠ Prosenjakovci tekmovali na državnem tekmovanju	191
Temelji dobre čebelarke prakse (Nadaljevanje – I. del)	202
Temelji dobre čebelarke prakse (II. nadaljevanje in konec)	228
Pušnik, Vlado:	
Čebelarški center na Brdu pri Lukovici dobiva svojo dokončno podobo	253
Rot, Slavko:	
Podnica za kontrolo in odstranjevanje odpadlih varoj pri LR panju	93
Rozman, Anton:	
Evropske standardne mere LR naklad	195
Senegačnik, Jurij:	
Čebelji zajedavec varoa vonja z nogami	362
Šivic, Franc:	
Italijanski poklicni čebelarji so zborovali	8
Skrb za kakovostne čebelje pridelke	153
Na Siciliji so zborovali čebelarji sredozemskih držav	264
Nova čebelarstva knjiga v Italiji	265
Šnajder, Jože:	
Najnovejša dognanja, ki zagotavljajo učinkovito in varno uporabo oksalne kisline pri zatiranju varoe ..	357

Tudi čebele lahko pomagajo meriti onesnaženost okolja	124
---	-----

Sušteršič, Lado:

Izpopolnjena panjska enota »šučeb« rezultati novih ugotovitev	53
---	----

Tomec, Anton:

Minister za kmetijstvo Franci But je obiskal Čebelarški center Slovenije na Brdu pri Lukovici	317
---	-----

Ulz, Josef:

Direktiva EGS 74/409 o medu	57
Primerjava pravnega in tržnega vidika ter možnosti čebelarstva v Evropski uniji, zlasti za male čebelarje (<i>I. nadaljevanje</i>)	260
Primerjava pravnega in tržnega vidika ter možnosti čebelarstva v Evropski uniji, zlasti za male čebelarje (<i>II. nadaljevanje in konec</i>)	285
Subvencioniranje čebelarstva v EU	58

Vajda, Milan:

Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v januarju	5
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v februarju	41
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v marcu	76
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v aprilu	112
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v maju	147
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v juniju	183
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v juliju in avgustu	221
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v septembru	256
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v oktobru	288
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v novembru	320
Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v decembru	354

Vidrih, Franc:

Tudi na Goriškem čebelarimo v AŽ maksu panjih	159
---	-----

Zajc, Albin:

Čebelarji ČD Lukovica pomagamo pri graditvi Čebelarskega centra	318
---	-----

Zdešar, Pavel:

O medeni beri in delu opazovalno-napovedovalne službe medenja	45
O medeni beri in delu opazovalno-napovedovalne službe medenja (<i>Nadaljevanje</i>)	84
O medeni beri in delu opazovalno-napovedovalne službe (<i>Nadaljevanje in konec</i>)	119

Zor, Anton:

Varoza	157
--------------	-----

Zupančič, Mitja:

Ekološko čebelarstvo	164
----------------------------	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Atelšek, Ivan:

Čebelarstvo društvo Sežana je praznovalo 90-letnico delovanja in razvilo svoj društveni prapor	129
--	-----

Boštjančič Jože:

Čebelarstvo društvo Mengeš je praznovalo 95-letnico organiziranega čebelarjenja v Mengšu in okolici	23
---	----

ČD Blanca:

Tekmovanje mladih čebelarjev Posavja	230
--	-----

ČD Carnica Grosuplje:

Čebelarstvo društvo Carnica Grosuplje je razvilo društveni prapor	309
---	-----

ČD Tabor v Savinjski dolini

Čebelar Jakob Kralj iz Dolskega 90-letnik	330
---	-----

ČD Mlinšek Velenje	168
---------------------------------	-----

ČD Trebelno-Mokronog:

Jože Marenče – stoletnik	134
--------------------------------	-----

ČZS:

Pravila Čebelarske zveze Slovenije – II. del	34
Pravila Čebelarske zveze Slovenije – III. del	69

Debelak, Marjan:

Sklepi druge seje komisije za tehnologijo čebelarjenja	27
Čebelica Maja	243

Matičič, Franc:

Ob 60. obletnici smrti misionarja, čebelarja in sadjarja Franca Jagra	310
---	-----

Gradbeni odbor ČZS:

Gradbeni odbor Čebelarskega centra Slovenije poziva čebelarje in čebelarska društva k vsestranskemu sodelovanju in pomoči pri akcijah v letu 2001	181
---	-----

Gregori, Janez:

Stane Mihelič in njegovih plodovitih 95 let	134
---	-----

Gril, August:

Pomen regionalnega povezovanja čebelarjev	375
Regionalno povezovanje dolenskih in belokranjskih čebelarjev	128

Haler, Cirila:

Čebelarka Stanka nas je povabila	330
--	-----

Herman, Jožefa:

Drugi čebelarski tabor »Čebelko 2001« na DOŠ Prosenjakovci	275
--	-----

Ivanušič, Stanko:

Županovo pismo	309
----------------------	-----

Jedločnik, Norbert:

Mladi čebelarji iz Slovenske Bistrice in Oplotnice so posadili več kot dvanajst tisoč medovitih rastlin	26
---	----

Kolenc, Anton: Občni zbor ČD »Carnica« Grosuplje	245	Upravni odbor ČZS se je sešel na svoji peti redni seji	338
Korošec, Janez: Moravški čebelarji smo praznovali	96	Mugerle, B.: Družba vse premalo ceni čebelarjenje, so ugotovili na občnem zboru	168
Kosmina, Zoran: Čebelarji in dan človekovega okolja	132	Norbert, Jedločnik: Bistriški čebelarji na delovni akciji	273
Kozic, Koloman: Pomurski odbor za napredek čebelarstva	62	Pakiž, Janez: Člani so enotno podprli graditev društvenega večnamenskega čebelnjaka	244
Kramberger, Ludvik: Brez čebel bo manj pridelkov, zato jih moramo ohraniti	135	Papež, Marjan: Peti Ambrožev ples	98
Čebelarstva družina Radenci šteje 26 članov	169	Pešelj, Lojze: Ustanovili smo prvo društvo za zaščito geografskega izvora kočevskega medu	26
Predstavljamo čebelarja Feliksa Kereca iz Apač	204	Pešelj, Viktor: Kaj delamo kočevski čebelarji	132
Čebelarstvo društvo Peter Dajnko Gornja Radgona je praznovalo 50-letnico delovanja	335	Plesničar, Bogdan: Regijski posvet primorskih čebelarskih društev	334
Feliks je rešil več kot sto let star čebelnjak pred uničenjem	337	Plut, Stane: Čebelarski center že postaja zbirališče čebelarjev	217
Franc Časar iz Plitvice je najstarejši član ČD Peter Dajnko Gornja Radgona	372	Pogačnik, Tone: Škofjeloški čebelarji v letu 2000	135
Levstik, Janez: Čebelarska obleka in uniforma	169	Prebil, Janko: Strokovni izlet čebelarjev Čebelarskega društva Dolomiti Polhov Gradec	374
Lipnik, Lara: Čebelarski tabor »Čebelko 2001«	311	Prezelj, Franc: Seminar o izrabi gozdnih paš	60
Lipovec, Irma: Osnovna šola Koper je povezana s krajem in čebelarji	25	Pustatičnik, Martin: Spet je zaživel čebelarski krožek v osnovni šoli v Plešivcu	207
Marošek, Franjo: Novo vodstvo čebelarske družine Vojnik	133	Rozman, Anton: Izobraževanje čebelarjev	99
Meglič, Milan: Čebelarske delavnice 2000 v Kranjski Gori	24	Runtas, Milan: Okrogla miza o spremembi zakonodaje s področja čebelarstva	60
Skrb za čebele je tudi skrb za naravo	205	Pogled na 15 let tajnikovanja	273
Dobra čebelarska praksa (Priloga)	231	Runtas, Milan in Mihelič, Janez: Skepi in ugotovitve seje komisije za blagovno znamko »Slovenski med kontrolirane kakovosti«	100
Mihelič, Janez: Dolenjski in belokranjski čebelarji so vrnili obisk čebelarjem iz Železne Kaple v Avstriji	96	Rupnik, Srečko: Ptujski čebelarji so se udeležili čebelarskega srečanja in ekskurzije v Prekmurje	61
Sprejet je Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil	203	Šolar, Franc: Laščani »rojijo« že 99 let!	167
ČD Komenda je ob čebelarskem centru postavilo spominsko znamenje Petru Pavlu Glavarju ob 280. obletnici njegovega rojstva in zasadilo spominsko lipo	205	Tolar, Jože: Čebelarsko društvo Železniki je dobilo svoj društveni prapor	22
Podpisana je pogodba o sodelovanju pri organizaciji čebelarskega kongresa Apimondia 2003 v Ljubljani	220	Zupanc, Helena: Čebelarji iz Celja in okolice smo obiskali Kras ..	310
Zanimiv projekt dolenjskih in belokranjskih čebelarjev bo omogočil nadaljnji razvoj	241		
Šolske čebele na vrtnarski šoli v Celju spet obiskujejo cvetje	242		
V Španiji je prvo mesto za najboljšo čebelarsko fotografijo osvojil slovenski fotograf	244		
Srečanje dolenjskih in belokranjskih čebelarjev v Podstenicah v osrčju Kočevskega roga	332		

Po zelo ugodni zimi 2000/2001 za prezimovanje čebeljih družin je nastopila nadvse obetavna pomlad. Čebelje družine so bile v večini države zdrave in so se zelo dobro razvijale. Meritve so kazale celo na možnost rekordne letine, vendar je bila velikonočna pozeba tako huda, da je povsem spremenila do tedaj realna pričakovanja.

Na večini območij je bila uničena akacijeva paša. Cvetlična paša in paša na sadnem drevju je bila prepolovljena. Proizvajalce mane na smreki je zmrzal zatekla v občutljivi fazi razvoja in zdesetkala že tako komaj povprečno število osnovne generacije. V nižjih in srednjih legah jih je ostalo komaj za ohranitev vrste. V više in visoko ležečih sestojih je na smrekah ostala komaj polovica vseh zaleženih osebkov proizvajalcev mane. Nenavadno dolgo, že četrto leto zapored, smo opazili majhno navzočnost rdečerjave ušice na smreki. S pozebo je bila uničena polovica možnosti letnega pridelka, zato so imeli čebelarji veliko škodo. Najbolj so bila prizadeta območja panonskega obrobja, Prekmurje, Slovenske gorice, Pohorje, Kozjak, Haloze, poleg teh pa tudi Obso telje, vzhodni deli Bele krajine, Posavje, Gorenjska ... Tudi na Primorskem je zmrzal prizadela veliko pašnih okolišev. Po vsej državi je bilo največ škode v nižjih zavetrnih legah in kotlinah. Tudi lani kmetijske službe niso ocenile škode v čebelarstvu.

Maja je tako le redkokdo izpraznil medišča. Najboljša paša je bila cvetje gorskega javorja. Še posebej na Dolenjskem, Kočevskem in Notranjskem. Junija je bila bogata mana na javorjih. Ušica *Peryphillus villosus* Htg. se je razmnožila na vseh območjih, na katerih raste javor, in izločala največjo količino mane. Poleg te ušice sta se razvili še dve vrsti od skupaj štirinajstih znanih proizvajalcev mane na javorjih. Medišča so bila kmalu polna. Najboljši donosi so bili v Kolpski dolini. Ponekod je poleg javorjeve mane med vseboval tudi precejšen delež mane smrekovega kaparja in sivozelene lisaste lahnide. V toplejših legah hojevih sestojev je bila v medu javorjeve mane tudi tretjina mane, ki jo izloča brstna ušica na hoji ali jelki. Tudi v prihodnjih letih bo vse več mešanega gozdnega medu, ker v gozdovih zdaj gospodarijo po novi doktrini, tako da je v sestavi gozdov vse večji delež javorjev in drugih medovitih dreves in grmovnic.

Julija se je medenje pomaknilo v osrednje in višje ležeče gozdove. Mediti je začela jelka, še naprej pa so vztrajno medili javorji. Avgusta se je zmanjšal delež javorjeve mane v medu. Niže le-

žeče in prisoji izpostavljene sestoje je prizadela suša. Najbolje je medilo v višjih legah Javornikov, Hrušice, Kočevskega roga, Velike gore, Goteniske gore, Snežnika, Mašuna ... V Trnovskem gozdu je po odličnem medenju maline toča prekinila sicer dobro medenje hoje. V Jurjevi dolini na Javornikih je elektronska tehniča stehala, da je čebelja družina v majhnem 10-satnem AŽ panju nabrala skupaj 82,73 kg mešane javorjeve in hojeve mane. Rekordni donos je bil tudi v Gorskem Kotarju.

Medenje lipe je bilo zelo dobro na vseh območjih z lipovo pašo. Najboljše je bilo v Kanalskem delu Soške doline, pa tudi v hladnejših legah. Na kostenjavi paši smo napovedovali rekordno letino, izjemen obet pa je pokvarilo vreme. Donosi so bili povprečni, ponekod komaj skromni. Paša, ki jo v toplejših nižjih delih Primorske povzroča medeči škrtat, je bila že drugo leto slabša od pričakovanja in tudi slabša kot v prejšnjem desetletju. Razvilo se je že precej manj škrtatkov kot prejšnja leta, že drugo leto zapored pa se je pojavila tudi huda suša. Razvoj škrtatkov v Ljubljani je bil v enak kot leta 2000, medu pa zaradi suše in vroče burje skoraj nič. Na območju Celjske kotline in Novega mesta se doslej majhne kolonije niso povečale.

Kljub katastrofi s pozebo je bil v celoti gledano pridelek že četrto leto zapored obilen. Skupaj so čebelarji leta 2001 v Sloveniji pridelali 2400 ton medu. Velika večina je bila mešanega gozdnega medu, v katerem je imela največji delež javorjeva mana. Kljub precejšnjemu odkupu se zaloge pri čebelarjih že tretje leto povečujejo. Številni čebelarji medu ne morejo prodati, zato ga shranjujejo v garažah, avtomobile pa puščajo zunaj. Ocenjujemo, da bo po končani prodajni sezoni pri čebelarjih ostalo približno 1500 ton zalog medu.

Po temeljitem jesensko-zimskem pregledu paritve in zaleženosti posameznih vrst proizvajalcev mane ter fiziološkega stanja medečih drevesnih vrst in obnove pašnih virov je začetna pašna слиko za novo letino dokaj obetavna. Po desetih letih so kmetijci znova precej površin zasejali z oljno ogrščico. Obet pa kvari izguba precejšnjega števila čebeljih družin pozno jeseni in pred zimo zaradi varoze, pa tudi precejšnja okužba čebeljih družin z nosomo v lani neugodnem septembru. Tudi letošnja zima za čebelje družine ne bo tako ugodna, kot je bila prejšnja, zato bo cena čebelje družine kljub velikim zalogam čebeljih pridelkov spomladi visoka.

Izkušnje naših čebelarjev

PREDNOSTI ČEBELARJENJA Z VELIKOPROSTORNINSKIMI AŽ PANJI

Marjan Debelak

Včasih se je dobro ozreti nazaj in še enkrat premeriti prehojeno pot k zastavljenemu cilju.

Na svoji čebelarški poti sem si leta 1975, ob prevzemu domačega oz. družinskega čebelarstva, zastavil poseben cilj, ki je bil v skladu z mojim nagnjenjem za reševanje zapletenih stvari in navezanostjo na dediščino.

Če ne bi bil že tedaj vedel, da so nekateri čebelarji z drugačnimi panji in drugačnimi načini čebelarjenja od mojega dosegali v nekaterih pogledih občutno boljše rezultate, bi morda mislil, da sem že s tistim svojim prvotnim načinom čebelarjenja, ki je bil verna kopija tedanje in v veliki meri tudi še naše zdajšnje splošne čebelarske prakse, dosegel največ, kar je mogoče v čebelarstvu z AŽ panji doseči pri nas.

Vprašal sem se, zakaj ne bi mogel z izboljšavo AŽ panjskega sistema, v katerem čebelarim, doseči ali celo preseči dobrih vzorov iz drugih panjskih sistemov.

In sem začel čebelariti z zdaj že širše znanimi novostmi (»ZAKLADA«, »AŽ MAKSI« itn.), ki jih nekateri čebelarji pri nas še vedno označujejo za dejanja, ki nasprotujejo čebelarskim pravilom, za igrakanje in protinaravno čebelarjenje.

Ni tako pomembno, ali kdo gleda omalovažujoče, posmehljivo ali celo sovražno na taka in podobna prizadevanja. To je v človeškem značaju, ki težko sprejema nove, nenavadne stvari in ga preveča globoko neznanje. Pomemben je dober dosežek. In tak dosežek si zdaj oglejmo z nekoliko drugačnega zornega kota, kot sem o njem že pisal. Dosegam pa ga, in to imam tudi dokumentirano, saj si zapisujem vse, kar se dogaja v mojem čebelnjaku.

Glede na to, da sem o tej zadevi že pisal, pa še to: Že nekoč so stari Rimljani vedeli, da je ponavljanje mati znanja (»Repetitio est mater studiorum.«).

Za več kot dvakrat večji pridelek medu z istim številom pridobitnih družin v velikoprostorninskih AŽ panjih

Na splošno je seveda pri čebelarjih poleg ljubezni do čebel najbolj v ospredju učinkovitost čebelarjenja, ki jo preprosto merimo s količino pridelanega medu. Pa pogledjmo, ali sem bil pri tem v svojih prizadevanjih uspešen.

Na eno pridobitno čebeljo družino v tri- (z zaklado) ali primerjalno enakovredno štirioddelčni (kot AŽ »dvojček«) rabi AŽ panja z enomatičnim gnezdrom sem po dolgoletnem povprečju donosa medu v vseh svojih

pridobitnih družinah v čebelnjaku pridelal (po šestindvajsetih letih merenj) povprečno **33,4 kg medu** na leto. Brez prevažanja in na povprečni paši, kakršna je na Bledu, kjer jezero vzame mojim čebelam velik del pasišča. Na pasišču so smrekovi gozdovi in lipe, ni pa medovite akacije, kostanja, hoje in medovitih poljščin.

Pridelek je vsaj enkrat večji, kot sva ga dosegala z očetom pred tem na istem kraju s pridobitnimi čebeljami družinami v »klasičnem« (dvoodelčnem) AŽ panju! To je tudi rezultat, ki je po čebelarski teoriji in praksi v podobnih pašnih okoliščinah pravzaprav pričakovan, vendar je bil doslej ugotovljen le v drugačnih (večjih) panjih in z drugačnimi tehnologijami. Kljub temu pri nas to še vedno zveni kot neverjeten dosežek. Nekateri čebelarji, ki tega niso uspešno preizkusili sami, še zdaj mislijo, da je rezultat izmišljen.

Ta rezultat brez besed kaže na to, kolikšne so še rezerve v našem čebelarstvu, v katerem še vedno več kot tri četrtine vseh čebelarjev čebelarji z AŽ panji na »klasičen« način, torej samo v dvoodelčnih AŽ panjih s skupaj 18 ali 20 sati. Govori tudi o tem, da bi pri nas najhitreje, najlažje in najučinkoviteje dosegli večjo proizvodnjo medu (če je to naš namen?) s prehodom na velikoprostorninski sistem, v katerem je na vrhuncu sezone vsaj približno 30 satov AŽ ali podobno velike mere. To med drugimi poudarja tudi naš znani praktik Pavel Zdešar.

Kot poudarjam, ne trdim, da je tak rezultat mogoče doseči samo z velikoprostorninsko rabo AŽ panjev. Dosežemo ga lahko z vsakim panjem dovolj velike prostornine, to pa je bilo že velikokrat povedano! Na primer v Ličnovih trietažnih, Grajševih, Šušteršičevih, Kirarjevih in seveda nakladnih, če čebelarijo vsaj s prostornino treh LR naklad.

Vendar je glede na naše pašne razmere tako velik donos možen tudi s čisto navadnim AŽ panjem, če mu le nekaj dodamo oziroma če mu povečamo prostornino. To dodajanje AŽ panjem pa je za nekatere čebelarje še vedno nepojmljivo, celo nedopustno in nenaravno dejanje. Mnogoča naših čebelarjev, ki te pomisleke sliši, pa je tudi zato še previdnejša in bolj nezaupljiva ter ostaja pri ustaljeni »klasiki« s polovico manjšimi donosi medu, kot bi jih lahko imeli!

Številni čebelarji sklepajo, da »nenaravne« in »igrakaste« stvari ne morejo dati dobrega rezultata. Vendar je rezultat kljub temu tu in ni izmišljen, potrdili so ga tudi številni drugi čebelarji. Nekateri od njih so o svojih podobnih izkušnjah tudi pisali v Slovenskem čebelarju. Kot kaže, pa nekaterih vse to ne prepriča.

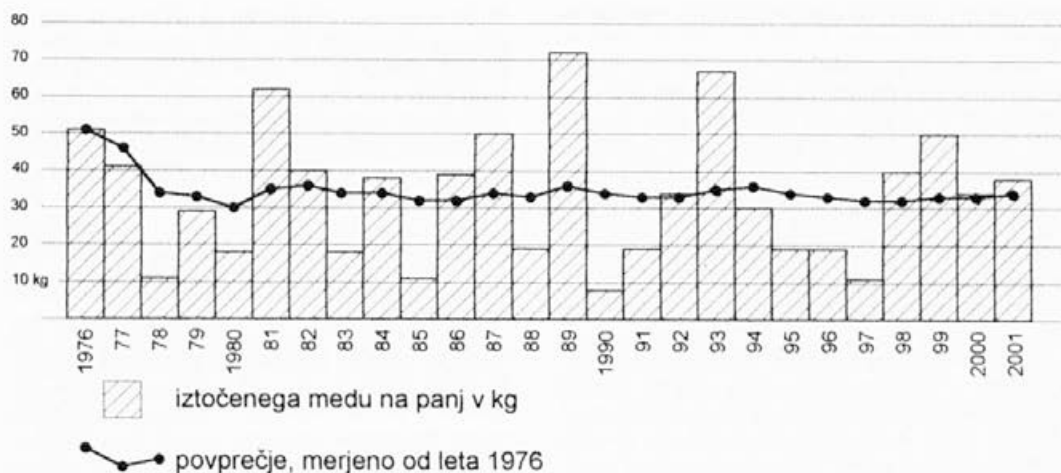

Diagram prikazuje letna povprečja iztočenega medu »na panju«, to je na eno pridobitno družino. Podatki so zbrani vse od leta 1976, ko sem v svoje AŽ čebelarstvo uvedel velikoprostorninsko »zakladno« čebelarjenje, po letu 1997 pa tudi AŽ MAKSI čebelarjenje. Čebel ne prevažam.

Marjan Debelak, Bled, 550 m.

Poglavitno za doseg večjega donosa je poleg velike panjske prostornine predvsem v količini čebel, optimalno pripravljenih za pašo v takem panju! S tem se skoraj že vsi strinjamo.

Naj mi bo oproščeno, da ne navajam čebelarjev, ki so pred mano pisali o določenih čebelarskih pravilih, na primer navedel v prejšnjem stavku. Skoraj nemogoče je namreč priti do prvega avtorja neke čebelarske trditve! Sem pač ta hip zadnji, ki jo omenja in nič drugega! Jutri pa jo bo omenil kdo drug! Če napišem kaj narobe, me boljši poznavalci, prosim, popravite!

Če ocenjujem po najrazličnejših virih in lastnem opažanju, je v dobro razviti družini v AŽ panju »klasične« rabe, vsaj v mojih okoliščinah, junija in julija približno 65.000 čebel, v dobro razviti enomatični družini z dvoetažnim gnezdom in tri- ali štirietažno panjsko prostornino pa približno 100.000! Če take ali podobne razlike ni, seveda ne more biti navedenega rezultata! Sam vedno poskrbim, da so pridobitne družine v obdobju, ko so možne izdatne paše, razvite do svojih skrajnih možnosti in da niso v rojlnem razpoloženju.

Spet se srečamo z zlatim čebelarskim pravilom – v katerega pa žal številni čebelarji še vedno ne verjamejo –, da številčnejša (bolj živalna) družina prinese več medu, kot kaže razmerje števila čebel v posamezni družini. V teoriji in zapisih je to pravilo razloženo in prikazano na različne načine in z različnimi vrednostmi. **Po moji izkušnji velja za pridobitne čebelje družine z enim gnezdom že znano poenostavljeno pravilo: 50 odstotkov več čebel = 100 odstotkov več medu.**

Za čebelje družine z več gnezdi (»večmatične« družine) po mojih dozdajšnjih, za zdaj še nepopolnih preizkusih in izkušnjah, pa najbrž velja nekoliko drugačno pravilo, ki mora upoštevati, kako homogena (poenotena) je taka večmatična (večgnezdna) družina in koliko pašnih čebel je v njej. **Vsekakor so te združene (več-**

matične) družine že v dozdajšnjem, preizkusnem obdobju prinesle več, kot je kazal izračun donosa vsake pridružene družine posebej, pač glede na njihovo prispevno moč. Koliko več, za zdaj res še ne morem posplošeno trditi. Skupaj z mojimi številnimi čebelarskimi prijatelji, ki sodelujejo pri preizkusih različnih tehnologij velikoprostorninskega in večmatičnega čebelarjenja z AŽ panji, pa tudi s čebelarji, ki čebelarijo v drugih panjskih sistemih po vsej Sloveniji, ki se mi oglašajo in jih to vprašanje vse bolj zanima, bomo morda kmalu natančneje ugotovili tudi to! Namreč, kako se to kaže v naši čebelarski praksi in ne samo v teoriji iz tujih učbenikov.

Sicer najbolj čistlan čebelarski cilj, tj. večji pridelek medu, sem z drugačnim pristopom oziroma velikoprostorninskim čebelarjenjem v veliki meri dosegel. **Tega sistema sicer nikomur ne vsiljujem, vsak naj se sam odloči, ali ga bo preizkusil ali ne. Ob morebitnih težavah sem vsem pripravljen pomagati z nasveti, saj sem prepričan, da so negativni rezultati le posledica nepravilnega čebelarjenja v velikoprostorninskem AŽ sistemu.**

Rezultate lahko zdaj brez sramu primerjam z donosi v drugih velikoprostorninskih panjih (skladaničnih in nakladnih), saj so v podobnih okoliščinah podobni. Glede na zadnji razvoj AŽ panjskega sistema v panjski sistem z neomejeno prostornino (AŽ MAKSI) pa za zdaj lahko primerjam prizadevanja o tem, *kako doseči še večje donose »na panju« ali »na združene družine«* samo z nakladnim panjskim sistemom, ki ima seveda že od začetka možnost neomejene prostornine, primerne za neomejeno večmatično velikoprostorninsko čebelarjenje.

Manj dela s posamezno čebeljo družino

Vsi pomembnejši čebelarski učbeniki povezujejo in merijo učinkovitost čebelarjenja s količino pridelka in

količino za to porabljenega čebelarjevega časa ali dela.

Večja panjska prostornina že sama po sebi omogoča občutno manj čebelarjevega dela s čebelami. Številni ukrepi, ki so pri manjši prostornini nujni, pri večji niso potrebni in jih čebele opravijo same, brez čebelarjeve pomoči. To na primer velja za samodejni spomladanski razvoj v toplem, dvoetažnem gnezdu. Lažje in učinkovitejše je tudi izvajanje protirojnih ukrepov. Čas prihranimo pri ne tako pogostih, zato pa izdatnejših odzemih medu; pri skoraj samodejni vzreji in menjavi matic; pri preprostem in zgodnjem krmljenju za zimovanje itn.

Privarčevanega časa (dela) je pri čebelarjenju z večjo panjsko prostornino toliko, da bi si lahko privoščil ob istem delovnem (časovnem) vložku večje število pridobitnih družin. To pa ni moj cilj. Ta čas raje porabim za druge namene. Lahko rečem, da smo tudi pri tej točki na dobri poti (ljubiteljski in čebelarji inovatorji pravimo »hvala Bogu!«), čeprav je do idealnosti – da s čebelami ne bi bilo nobenega dela, da bi bilo vse domišljeno in bi se med sam cedil iz panjev v posode itn. – še dolga in razburkljiva pot.

Nizki panjski (nakupni) stroški

Tudi če domala vseh novih pripomočkov za uspešnej-

še čebelarjenje z obstoječimi AŽ panji ne bi brez posebnega mizarskega znanja in z najpreprostejšimi pripomočki (ZAKLADE ...) naredil sam oziroma za sestavljanje panjev po sistemu AŽ MAKSI ne bi uporabil kar svojih starih, nenaseljenih AŽ panjev, bi bili, *gospodarsko gledano, nakupi teh pripomočkov prava malenkost, ki bi jo čebele ob smotni rabi poravnale veliko prej, kot v eni povprečni čebelarski sezoni!*

Kakšen je izračun? Pri Kržetu na Vrhniki dobimo zdaj, tj. novembra 2001, ko to pišem, nov, kompletan AŽ panj za približno 15.000 SIT, zaklado z vsemi dodatki pa za 10.000 SIT.

Za povprečno 15 do 20 kg več medu na leto, kolikor bi ga pridelala ena pravilno vzdrževana družina v AŽ panju z zaklado ali v AŽ »dvojčku«, bi lahko že v enem letu (po ceni v prodaji na drobno) dobil povrnjene stroške nakupa ene in pol ali celo dveh zaklad ali najmanj enega novega AŽ panja! Seveda to velja za vsaj povprečna stojišča s povprečnimi donosi.

Omenjeni stroški nakupa seveda ne bi bili tako zanemarljivi, če bi te panje moral pogosto obnavljati, nadomeščati z novimi. Pa vsaj pri meni ni tako. AŽ panji, s katerimi čebelarim, so po večini brez presledka v uporabi že več kot 70 let! Prav tako čebelnjak! Njihova amortizacijska doba je še popolna neznanka!

Kogar podrobneje zanima tak način čebelarjenja in bi se v njem rad preizkusil, ga vabim, naj se pridruži skupini več kot tridesetih prijateljskih čebelarjev, ki izmenjujemo ideje in izkušnje ter vsak v svojem čebelnjaku opravljamo preizkuse najzanimivejših zamisli.

Informacije izmenjujemo po telefonu, pisno in najbolj nazorno ter prijetno ob srečanjih pri čebelnjaku.

Marjan Debelak, Komisija za tehnologijo pri ČZS, vodja sekcije za razvoj čebelarjenja z AŽ panjskim sistemom, tel.: 01/534-35-05.

Iz tuje literature

NEKAJ ZNAČILNOSTI ČEBELARJENJA V ITALIJI

dr. Livio Dorigo, predsednik čebelarskega združenja Trst – Celje 2001

Zahvaljujem se slovenskim organizatorjem državne ga posvetovanja v Celju, ker me je povabilo na to pomembno prireditve, da vas lahko v svojem imenu in v imenu članov čebelarskega združenja iz Trsta prijateljsko pozdravim. V nadaljevanju vas bom seznanil z nekaterimi predpisi, ki urejajo področje čebelarstva v Italiji, zlasti financiranje čebelarskih združenj in njihovih aktivnosti, področje zdravstva čebel, prevažanje na pašo, obdavitve čebelarjev in drugo.

Celotna Italija je razdeljena na 12 regij, med katerimi je ena najmanjših Furlanija-Juljska krajina, ta pa se deli še na štiri province: Trst, Gorica, Videm in Pordenone. V vsakem od teh mest je sedež združenja čebelarjev. Čebelarsko združenje Trst je najmanjše in hkrati najmlajše, ne samo po času ustanovitve ampak tudi

po starosti članov. Povprečna starost naših čebelarjev, ki jih je približno sto, je 40 let. Skupaj imamo 1000 čebeljih družin, torej povprečno 10 družin na člana. Kljub temu da v naših vrstah prevladuje mladina, moramo reči, da so številni kljub mladosti že zelo izkušeni v čebelarstvu, za izkušnje in znanje pa se morajo zahvaliti številnim tečajem, ki so jih obiskovali v zadnjih letih. Naše združenje vlaga veliko sredstev v izobraževanje članov. V letih 1997 in 1998 smo organizirali tečaj z naslovom Čebelarske tehnike, ki je obsegal kar 400 ur teoretičnih predavanj in 60 ur vaj v Sloveniji in na Hrvaškem. Teoretična predavanja so vodili predvsem predavatelji z univerze v Vidmu, sodeloval pa je tudi predavatelj iz Ljubljane. Ta tečaj je opravilo 13 mlajših čebelarjev in čebelark, vsi pa so si pridobili naziv če-

belarski strokovnjak. V okviru naše organizacije opravljajo zelo pomembno delo. Obiskujejo posamezne člane na domu in jim svetujejo, kako naj čebelarijo, da bodo dosegli boljše rezultate. Zelo pomembna je njihova vloga pri zdravstvenem varstvu čebel. Naši veterinarji se na čebele ne spoznajo, večina se jih tudi boji, zato se neradi približajo stojiščem. Njihovo delo torej opravijo čebelarji strokovnjaki, člani našega združenja.

Povedati moramo tudi, da so naša stojišča razporejena na celotnem območju italijanskega Krasa. To zagotavlja uspešno opraševanje kulturnih in samoniklih rastlin, kar pomeni, da smo čebelarji pomemben dejavnik pri ohranjanju ravnovesja v naravi. Vsekakor pomemben argument, ki ga znamo uspešno uporabiti, kadar zahtevamo od pristojnih institucij sredstva za naše številne dejavnosti.

Sam Kras je zanimiv tudi kot vir zelo cenjenih medov. Naj omenim samo med maraske, to je med, ki ga nabirajo čebele na rešeljki. Ta češnji podobna grmovnica raste samo na Krasu v tako velikem številu, da daje našim čebelarjem sicer pičlo, a zelo kakovostno pašo. Podoben sloves dosega tudi cvetlični kraški med. Z njima dosegamo na nacionalnih tekmovanjih prva mesta in ju tako pozna že celotna Italija. Prodajamo ju po razmeroma visokih cenah od 1500 do 1700 SIT za kg. Zaradi razmeroma majhnih pridelanih količin nam medu zmanjka praviloma že v jeseni.

Vprašanje, ki bo zelo zanimalo slovenske čebelarje, je vsekakor financiranje naše dejavnosti.

Izvora sredstev sta dva: Evropska unija in italijansko ministrstvo za kmetijstvo. Denar je razdeljen na 12 regij, in sicer glede na število članov in na število čebeljih družin. Za našo regijo, katere sedež je v Vidmu, računamo, da bomo letos od EU dobili približno 200 milijonov lir. Proti koncu februarja se bomo sešli predsedniki štirih združenj iz Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona ter si ta denar razdelili glede na velikost posameznih organizacij. Seveda pa računamo tudi na denar, ki ga prispeva za pospeševanje čebelarstva italijanska država ali bolje rečeno ministrstvo za kmetijstvo.

Preden nam ministrstvo nakaže ta sredstva, moramo zelo natančno predstaviti program naših aktivnosti. Največ sredstev porabimo za različne izobraževalne tečaje, za razstave medu, za propagandne akcije po šolah od vrtcev do srednjih šol, za različne brošure in plakate, s katerimi propagiramo uživanje medu in za nakup zdravil proti čebeljim boleznim. Ta dobivajo zastoj tudi nečlani. Vendar moramo reči, da so na območju tržaške province prav vsi čebelarji člani združenja, ker se jim zaradi razgibane dejavnosti organizacije to splača.

Drugo pomembno vprašanje je, kako so čebelarji obdavčeni. Če ima čebelar do trideset panjev in če so ti postavljeni na nadmorski višini manj kot 900 m, čebelar ne plača nobenih dajatev. Če pa čebelar na območju z nadmorsko višino več kot 900 m, lahko čebelarji z največ 75 čebeljimi družinami, njegova dejavnost pa ni obdavčena. V našem združenju noben čebelar ni prijavil več kakor 30 čebeljih družin in je torej oproščen dajatev iz čebelarske dejavnosti.

Higiensko sanitarni predpisi zahtevajo, da imajo vsi čebelarji, ne glede na število panjev, točilnice urejene tako, kot to velja za velike obrate. V našem združenju smo zato uredili prostore za točenje po vseh veljavnih predpisih in so na voljo našim članom. Pozneje nam je vendarle uspelo doseči spremembo predpisov in zdaj lahko vsak čebelar, ki ima do 30 panjev, toči med doma v stanovanjskih prostorih, vendar jih mora pred točenjem ustrezno pripraviti. Ti čebelarji medu ne smejo prodati grosistom, ampak ga lahko prodajajo le na domu. Če pa bi ga vendarle želeli prodati grosistom, morajo podpisati izjavo, da so med točili v točilnici združenja. Vsak pridelovalec medu mora imeti na steklenem ali plastičnem kozarcu nalepko s svojim naslovom, letom pridelave, neto težo v gramih, ter oznako botaničnega in geografskega izvora medu. Ta zadnja oznaka je lahko precej ohlapna, saj je dovolj, če je napisano, ali je med italijanski, ali je iz EU, ali pa je bil pridelan zunaj EU. Dovoljen pa je tudi napis, kot na primer kraški med. Čez pokrov in del kozarca mora biti prilepljen trak, ki kupcu zagotavlja integriteto vsebine. Tržaški čebelarji želimo zaščititi naš na Krasu pridelan med pred invazijo neznanih medov, ki jih ponujajo trgovci in za njihovo prodajo priskrbijo tudi ustrezno reklamo. Tako begajo kupca, da ne zna več razločevati med vrhunsko kakovostjo in povprečjem. Zato moramo biti tržaški čebelarji še toliko bolj aktivni tudi pri promociji našega medu.

Pri zdravstvenem varstvu čebel je vsem štirim čebelarskim združenjem v Furlaniji-Juljski krajini v veliko pomoč čebelarski laboratorij univerze v Vidmu. V njem delajo strokovnjaki, ki niso samo med najbolj aktivnimi v Italiji, ampak so zaradi svojih raziskav, zlasti s področja varoze, znani po vsem svetu. Ti strokovnjaki nam tudi svetujejo, kakšna zdravila naj uporabljamo v boju proti temu parazitu. Tako so nas pravočasno opozorili, da fluvialinat ni več učinkovit in da je treba uporabiti druga sredstva. Zdaj nam priporočajo oksalno kislino in perizin. Že več kakor eno leto so v Italiji registrirani trakovi z amitrazom francoskega izdelovalca. Čebelarski laboratorij nam ga ni priporočil, ker testi niso pokazali zadovoljive učinkovitosti. Poleg tega je amitraz že zelo dolgo v rabi v sosednji Sloveniji, zato se tudi pri nas ob meji pojavlja vatoa, ki je odporna na ta akaricid.

V vsakem združenju obstaja komisija za pašo, ki rešuje probleme prevažanja čebel. Sestavljajo jo po en član, ki je prevažalec, eden ki ima čebele vedno na stalnem mestu, en čebelarski strokovnjak in veterinar. Kdor želi pripeljati čebele na območje, ki ga nadzira naše združenje, mora že proti koncu zime poslati prošnjo, v kateri napiše, kam želi postaviti čebele, koliko panjev, kdaj jih bo pripeljal in kdaj odpeljal. Za prevoz čebel ne potrebuje veterinarskega potrdila, da so čebele zdrave, ampak zadostuje prevažalčeva izjava, da njegove čebele nimajo hude gnilobe. Ta izjava ne sme biti starejša od 30 dni, ko je čebele pripeljal. Kljub tem predpisom se najdejo prevažalci, ki jih ne upoštevajo in pripeljejo čebele na črno. Proti njim ne ukrepajo, čeprav so ti čebelarji pogosto vzrok konfliktov z domačimi čebelarji, ki se čutijo ogrožene. Ko že govori-

mo o prevažanju, moramo omeniti, da se na ta način zelo hitro širi tudi varoa, ki postane odporna na določen akaricid. Vemo, da se je v okolici Torina že lani pojavila odpornost na kumafos in kaj kmalu se lahko zgodi, da bomo to odporno varoo dobili tudi tržaški čebelarji, za nami pa še slovenski.

Povedali smo že, da dobi naše združenje določena sredstva za svojo dejavnost delno iz EU in delno iz italijanskega ministrstva za kmetijstvo. EU se vedno bolj usmerja v financiranje projektov, za katere angažiramo tudi del naših lastnih sredstev. Naše združenje lastnih sredstev ne more ustvarjati, ker se po zakonu ne sme ukvarjati z gospodarsko dejavnostjo. Tako bomo v prihodnje dobivali za naše aktivnosti vedno manj denarja od EU. Zlasti se bo to poznalo, ko bodo v EU vstopile nove članice iz Srednje Evrope. Tedaj bo sredstva za pospeševanje čebelarstva od Bruslja dobila tudi Slovenija.

Kljub temu smo si zastavili velik projekt, za katerega menimo, da ga bo finančno podprla tudi EU. Projekt bi bil italijansko-slovenski in bi raziskoval čebelarstvo na Krasu kot celoti. Partnerji v tem projektu so Združenja čebelarjev Trsta in Gorice ter ČZS, tehnična izvajalca pa univerzi v Vidmu in Ljubljani.

Lotili bi se naslednjih del:

1. Izdelava pašnega katastra Krasa na obeh straneh meje.

2. Analiza in določitev avtohtone kraške čebele kot rezultat križanja dveh čebeljih pasem.

3. Skupna metodologija kemičnih analiz medu s posebnim poudarkom na organoleptičnih lastnostih in na ugotavljanju onesnaženosti medu.

4. Skupen boj proti varoi.

5. Povečanje pridelave čebeljih pridelkov.

6. Pripraviti pot uveljavljanju zaščitne znamke Kraški med.

Tržaški čebelarji smo lani pripravili zelo odmevno razstavo z ocenjevanjem in nagrajevanjem ter poskušno kraškega medu v Repentaboru, ki so se je udeležili tudi številni slovenski čebelarji. Tudi letos bomo nadaljevali s to promocijsko dejavnostjo v okviru Kraške ohceti.

Sčasoma se želimo čim bolj približati biološki pridelavi medu, torej z uporabo samo naravnih sredstev v boju proti varoi.

Za konec naj omenim še dogovor, ki smo ga dosegli veterinarji z obeh strani meje o prometu čebel med državama. S tem dogovorom smo poenostavili izdelavo potrebne dokumentacije, kar naj bi spodbudilo trgovino s čebelami med Slovenijo in EU. Več o tem dogovoru vam lahko pove veterinarica specialistka za čebele iz Kopra, ki se je udeležila sestanka v Sestianu 22. februarja letos.

Iz društvenega življenja

ODPRTO PISMO ZVEZI

Sredi novembra smo iz dnevnega časopisja zvedeli, da namerava Čebelarstva zveza Slovenije prodati svoje prostore v strogem središču Ljubljane. Se bo torej ČZS povsem odselila iz Ljubljane?

Z veseljem in občudovanjem spremljamo zagnanost in navdušenje kroga ljudi, ki se je pogumno lotil dograditve že odpisanega, propadajočega objekta na Brdu pri Lukovici, kjer naj bi zrasel ugleden Čebelarški center Slovenije. To bo primerna hiša za marsikaj. Lahko bo hram izobraževanja in raziskav, nakupovalni center, središče oglaševanja in trženja, sedež čebelarstva zveze ...

Razumljivo, da je za zahtevno naložbo težko zbrati potreben denar. Zato zgoraj omenjeni oglas ni preveč presenetil čebelarstva srenje. V razmislek pa se zvezi, društvom, ki so vanjo vključena, in nam čebelarjem zastavlja vprašanje, ali bo Ljubljana kot prestolnica države, lahko shajala brez vsakega prostora za urejanje administrativnih čebelarstevskih zadev. Vsaj za vse Gorenjce, Notranjce, Primorce in vse, za katere je Brdo pri Lukovici ovine od njihovih red-

nih poti, bi morda kazalo zdajšnje prostorne pisarne zveze nadomestiti vsaj z majhno pisarnico. No, tudi Medex je pred leti svoje spodobne prostore za prodajo čebelarstva opreme nadomestil z majhno neugledno lesenjačo na svojem dvorišču.

Formalno gledano je prodaja nepremičnine, kakršna so zdajšnji upravni prostori na Cankarjevi v Ljubljani, neproblematična. Po pravilih ČZS lahko namreč o tem z navadno večino navzočih delegatov odloča občni zbor. V vsakem primeru pa so velike premoženjske odločitve tako pomembne, da jim moramo priznavati celo referendumsko težo. Glede na to bi morali pred sklepanjem o stvari v javni razpravi na občnem zboru svoje stališče povedati tudi vsi člani društev.

Prav bi bilo torej, če bi tudi v Slovenskem čebelarstvu prebrali pojasnilo organov ČZS, kako je z nameravano prodajo prostorov in na kakšen način bo odločitev sprejeta.

Dušan Holzbauer,
predsednik ČD Ljubljana Center

NAJPOMEMBNEJŠI SKLEPI ŠESTE REDNE SEJE UO ČZS

Anton Tomec

Seja Upravnega odbora ČZS je bila 28. 11. 2001 v prostorih Izobraževalnega središča Miklošič, Komenškega 7, Ljubljana. Seje se je udeležila večina članov UO.

Navzoči so soglasno sprejeli predlagani **dnevni red**:
1. Pregled zapisnika in potrditev sklepov 5. redne seje upravnega odbora.

2. Poročilo o graditvi Čebelarstva centra Slovenije.

3. Izbira najemnika za trgovske, gostinske in agencijske prostore v ČČS.

4. Poročilo o udeležbi na Apimondii 2001 v Durbanu.

5. Obravnava predloga pogodbe s polnilcem v sistemu KBZ.

6. Obravnava predlogov g. Megliča, predsednika komisije za KBZ pri ČZS.

7. Poročilo o promociji KBZ (udeležba na sejnih).

8. Obravnava predloga novega opisa del in nalog za poslenih v strokovno-administrativni službi ČZS.

9. Razno.

Predsednik ČZS g. Peterle je v uvodu pozval navzoče k dopolnitvam zapisnika 5. redne seje UO in k potrditvi zapisnika.

Tajnik g. Tomec je prebral prispele pisne dopolnitve in pripombe na zapisnik, in sicer dopis g. Debelaka z dne 28. 11. 2001, v katerem avtor poziva g. Megliča, naj strokovno argumentira ali se opraviči za navedbe v gradivu k 5. seji UO, ki se nanašajo na njegov članek »Zdravljenje trotave družine«, SČ, 9/2001. Predsednik komisije za zdravstveno varstvo čebel g. dr. Šnajder je prebral odgovor g. Megliča, ki je predlagal, naj bi v Slovenskem čebelarju uvedli rubliko »Varoa – alternativa«.

Tajnik je navzoče seznanil tudi s pripombo urednika g. Miheliča na 98. sklep 5. redne seje UO v zvezi z izdajo žepnega koledarja za leto 2003.

Po obravnavi **so navzoči sprejeli dopolnitev 98. sklepa 5. redne seje UO**. Ta se tako glasi: Pripraviti je treba kalkulacijo za izdajo žepnega koledarja 2003 – za to je odgovoren urednik; žepni koledar bo financiran v okviru redne dejavnosti ČZS in iz sredstev od reklam, ki bodo od zainteresiranih zbrana namensko. Tako je bil zapisnik sprejet z omenjenimi pripombami.

Nato je predsednik GO Vlado Pušnik poročal o poteku del in problemih pri financiranju Čebelarstva centra na Brdu pri Lukovici. Ker je Čebelarstva zveza z zamudo prejela sredstva Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in ker so bila sredstva, kot jih predvideva program financiranja ČČS, manjša od načrtovanih, je navzoče obvestil, da se bodo dela na ČČS zavlekla za štiri mesece. Člani UO so na seji prejeli preglednice, iz katerih je razvidno, da je vrednost investicije brez opreme skupaj z DDV 151.782.002,35 SIT in da je za končno zgraditev potrebnih še najmanj 78.679.033,14 SIT sredstev za poplačilo obstoječih

obveznosti (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je medtem nakazalo 25 milijonov SIT za leto 2001) in končanje investicije. Doslej smo pridobili vsa soglasja, vložena je prošnja za izdajo gradbenega dovoljenja, tako da naj bi bilo to predvidoma izdano do konca leta 2001. V letu 2002 GO načrtuje asfaltiranje okolice objekta, s tem da bi najugodnejšemu ponudniku po izvedbi del plačali 1,5 milijona SIT, razliko do 4,5 milijona pa do junija 2002. Poleg tega je treba po najugodnejših pogojih financiranja (blagovno posojilo) oddati tlakarska in stroparska dela, za katera smo sicer že dobili ponudbe, in končati dela, za katera so pogodbe že podpisane (strojne instalacije, stavbno pohištvo).

Zagotovljeni so naslednji viri financiranja ČČS: sofinanciranje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za leto 2001 v višini 25 milijonov SIT, načrtovana sredstva Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za leto 2002 v višini 35 milijonov SIT, sredstva od prodaje prostorov na Cankarjevi v Ljubljani v višini polovice kupnine – po oceni cenilca 55 milijonov SIT, ter pomoč posameznikov in ČD. S temi sredstvi bo treba poplačati tudi dve kratkoročni posojili, ki ju je v višini 20,4 milijona SIT najela ČČS in ki zapadeta v začetku leta 2002.

G. Pušnik je prosil navzoče člane UO, naj sprejmejo sklep o nadaljnji dinamiki načrtovanih del, ob tem pa je opozoril na posledice morebitnega zavlačevanja (višje cene izvajalcev, roki uvajanja novih programov itd.) G. predsednik Peterle je poudaril, da mora biti ravnanje vseh pristojnih na ČZS in celotnega članstva glede tega pomembnega objekta ČZS odgovorno, saj utegne vsako zavlačevanje in neodločnost ogroziti ČČS. V tem obdobju potekajo dinamični dogovori s predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstva za finance o sofinanciranju ČČS v letu 2002, subvencioniranju sladkorja za krmljenje čebel za leto 2001 in o financiranju priprave in izvedbe mednarodnega kongresa Apimondia 2003.

Odgovorni ministristvi sta podrobno seznanjeni z navedenimi programi ČZS in sta ju tudi vključili v svoje proračune.

G. Šuštar, predsednik NO pri ČZS, je povzel sklepe seje NO, sprejete 12. 11. 2001, in poudaril, da NO v celoti podpira vse dejavnosti v zvezi s ČČS ter poziva ČD, naj del sredstev, pridobljenih s sofinanciranjem nakupa sladkorja za krmljenje čebel v letu 2001, namenijo za zgraditev in dokončanje ČČS. Pri tem so pripravljeni dejavno sodelovati tudi člani NO.

G. podpredsednik Avgust Gril je poudaril pomen solidarnega prelivanja sredstev, ki bodo izplačana za sofinanciranje nakupa sladkorja za leto 2001, v zgraditev ČČS. Strinjal se je, da del na objektu ČČS ne bi smeli zavlačevati, ampak jih nadaljevati, kot je načrtovano. Vlado Pušnik je pojasnil, da vsa dela potekajo po sprejetem programu, da se je investicijska vrednost zaradi zgraditve levega prizidka povečala za 17,7 milijona SIT in primerjavi z načrtovano in da je izpolnitev celotnega programa odvisna od termina in prodajne

vrednosti prostorov na Cankarjevi 3 ter od tega, kdaj bo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano to leto nakazalo obljubljena sredstva (35 milijonov SIT).

Po razpravi so člani UO soglasno sprejeli

SKLEP št. 100: UO sprejema poročila o problematiki graditve ČCS in soglaša, da so vsa načrtovana dela na ČCS opravljena v načrtovanih rokih.

Člani so nato obravnavali ponudbo podjetja VEMA iz Maribora za najetje prostorov v ČCS. Ponudbo je podrobneje pojasnil tajnik ČZS, in sicer višino najemnine na m², plačilo funkcionalnih stroškov in posebne pogoje, povezane z dejavnostjo ČZS (posebej ugodne možnosti za čebelarje, ČD in za ČZS), ki naj bi jih posebej upoštevali ob sklenitvi najemne pogodbe.

Podpredsednik Avgust Gril je pojasnil, da so leta 2001 na objekt ČCS povabili tudi vse večje slovenske trgovce s čebelarско opremo, vendar nihče od njih ni bil pripravljen sodelovati kot soinvestitor, ampak samo prodajati svoje izdelke. Ponudba je po mnenju kolegija ČZS in njegovem osebnem mnenju z nekaterimi popravki sprejemljiva tako za ČZS kot za Vemo.

V razpravi so sodelovali tudi g. Prezelj, g. Stropnik, g. Levstik in glede na dozdajšnje sodelovanje z Vemo in z g. Pušnikom podprli odločitev za sklenitev najemne pogodbe s podjetjem Vema. Treba bo tudi opredeliti, kakšne ugodnosti bo imela ČZS pri organiziranju čebelarskih srečanj in uporabi drugih najetih zmogljivosti glede na ekskluzivnost, ki jo kot pogoj postavlja ponudnik. Te pogoje bo treba definirati pri sklenitvi najemne pogodbe.

G. predsednik Peterle je nato pozval predstavnika ponudnika g. Pušnika, naj pri glasovanju ne sodeluje. Člani UO so na predlog predsednika z večino glasov soglasno sprejeli

SKLEP št. 101: UO soglaša s sklenitvijo pogodbe za oddajo trgovinskih, gostinskih in agencijskih prostorov v objektu Čebelarski center Slovenije – Brdo pri Lukovici v dolgoročen najem najemniku podjetju Vema, d.d., Maribor.

UO pooblašča kolegij predsednika ČZS za sklenitev najemne pogodbe.

UO je sprejel v vednost pripravljenost ponudnika Veme Maribor, da imajo do sklenitve najemne pogodbe tudi drugi potencialni najemniki možnost vključitve v najemno razmerje v okviru izbranega ponudnika.

Poročilo o delu organizacijskega odbora Apimondie je podal njegov predsednik g. Šivic. Podrobno je opisal dejavnost delegacije ČZS na kongresu Apimondie leta 2001 v Durbanu v Južnoafriški republiki. Pojasnil je, da je bila v Durbanu z Apimondio podpisana organizacijska pogodba, na podlagi katere je dohodek za Apimondio izražen kot provizija na vstopnino. Pri organizaciji kongresa bo izjemno pomembno sodelovanje z društvi, zato je treba med pripravami temu nameniti največjo pozornost. S posamezniki in društvi se že dogovarjajo o sodelovanju in pridobivajo sodelavce za iskanje sponzorjev, vodenje skupin idr.

G. Gril je opozoril, da je treba predvideti tudi morebitno veliko število obiskovalcev in glede na to upoštevati tudi organizacijske prijeme, g. predsednik Peterle

pa je menil, da bo Apimondia 2003 največji promocijski in medijski projekt za Slovenijo doslej, zato se moramo nanj dobro pripraviti.

UO je nato soglasno sprejel

SKLEP št. 102: UO sprejema poročilo organizacijskega odbora za Apimondio 2003.

Člani UO so skupaj z gradivom za sejo prejeli tudi predlog pogodbe za polnilce medu v sistemu KBZ. Ob tem smo jih prosili, naj na predlog podajo svoje pisne pripombe.

G. Meglič je podrobneje pojasnil dileme, ki nastajajo glede mešanja ali nemešanja medu iz sistema KBZ pri polnilcu-trgovcu. Pojasnil je, da bo vsebina te pogodbe sestavni del pravilnika za slovenski med z geografskim izvorom, ki ga komisija pripravlja v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in da je tudi zaradi tega treba natančno opredeliti pogodbenne pogoje. Kot je povedal, je z vsebino predloga pogodbe seznanjeno Čebelarstvo Božnar, s tem podjetjem pa naj bi se v najkrajšem času dogovorili o dokončni, za obe strani sprejemljivi obliki, in pogodbo tudi podpisali. UO ni zavzel jasnega stališča glede mešanja/nemešanja medu iz sistema KBZ pri polnilcu.

SKLEP št. 103 je bil izoblikovan po dolgotrajni razpravi: O predlogu pogodbe naj pove svoje mnenje tudi pravna komisija, ki dokončnemu oblikovanju pogodbe pa je treba povabiti tudi druge interese (Medex idr.).

UO je obravnaval tudi predloge g. Megliča s pripombo, da je treba v prihodnje teške predloge prej obravnavati v okviru komisij pri ČZS in za sejo UO pripraviti konkretnije in usklajene predloge sklepov.

K sklepu št. 1 Megličevega gradiva je UO menil, da je treba v elaborat za pridobitev označbe geografskega izvora za slovenski med vključiti pogoje, ki so glede interne kontrole in kakovosti vključeni v sistem KBZ. ČZS bo pripravila osnutek pravilnika pridelave medu, ki bo zakonska podlaga za pridobitev pravice za uporabo označbe geografskega izvora.

K sklepu št. 2 Megličevega gradiva glede spremembe 11. člena Pravilnika o medu (Ur. l. RS, št. 30/99) UO meni, naj v zvezi s tem svoje mnenje podajo zlasti strokovne službe (KIS, BF, VZS).

K sklepu št. 3 Megličevega gradiva: UO se je seznanil z opisanimi aktivnostmi komisije za KBZ in soglašal, da za kontrolni laboratorij v sistemu KBZ izbere Univerzo v Ljubljani, Biotehniško fakulteto, Oddelek za živilstvo, Jamnikarjeva 101, Ljubljana.

K sklepu št. 4 Megličevega gradiva: UO se bo seznanil (mag. Kraljeva) s potekom analiz slovenskih sortnih medov, ki jih v okviru triletna pogodbe opravlja BF.

K sklepu št. 5 Megličevega gradiva: UO soglaša, da je treba pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pridobiti možnosti za označbo geografskega izvora čebeljih pridelkov, kot sta propolis in cvetni prah, ter čebelarjevih izdelkov, kot sta medica in medeno žganje. Postopek za to se je že začel, Čebelarska zveza pa je od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za ta namen že pridobila 8,4 milijona SIT. Pred oblikovanjem dokončne vsebine vloga za pridobitev geografskega izvora omenjenih pridelkov in izdelkov naj po-

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Parni kuhalnik voščin na plin iz nerjaveče pločevine s perforiranim vložkom za cca. 20 satov

Logar

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT, priznamo čebelarjem z veljavno člansko izkaznico 4% popust

Grelec za med 2000W s termostatom 30-100°C, ki ne pregreva medu

Kadilniki Inox

Kadilnik Vulkan

Dimak – trakovi za dimljenje (70 kosov)

Mesalne palice z vakumskim učinkom (primerne tudi za izdelavo kremnega medu)

**NAROČENO BLAGO
VAM LAHKO ODPOŠLJEMO
S PAKETNO POŠTO**

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka
od 8.00 do 12.00
in od 15.00 do 18.00
ob sobotah
od 9.00 do 12.00

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.
Zupanova 1, SI - 4208 Šenčur; tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: logar-trade@siol.net, internet: www.logar-trade.si

samezne elaborate strokovno obravnavajo delovne skupine, šele potem pa naj jih obravnava UO.

K sklepu št. 6 Megličevega gradiva: Na predlog dr. Šnajderja UO sprejme sklep, da je treba o tem pridobiti mnenje strokovnjakov.

K sklepu št. 7 Megličevega gradiva: UO je sprejel sklep, naj g. Šivic oz. praktiki in veterinarji v okviru čebelarstva srečanja v Celju prikažejo uporabo alternativnih sredstev za zdravljenje čebeljih bolezni.

UO ni obravnaval sklepov št. 8, 9 in 10 Megličevega gradiva.

K sklepu št. 11 Megličevega gradiva: O osnovi revije Slovenski čebelar naj odloči uredniški svet, avtorjem posameznih člankov pa je vsekakor treba odgovorjati z argumentiranimi članki.

K sklepu št. 12 Megličevega gradiva: Predsedniki komisij so v Strategijo razvoja slovenskega čebelarstva že vnesli svoja dopolnila, tako da je bila v dopolnjeni različici že oddana Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

K sklepu št. 13 Megličevega gradiva: Člane komisije za ekološko čebelarjenje je treba vnaprej predlagati v imenovanje UO na njegovi prihodnji seji.

Po razpravi se je UO do gradiva g. Megliča opredelil s

SKLEPOM št. 104: Povzamejo se posamezni sklepi in usmeritve iz posameznih predlogov sklepov g. Megliča iz točke št. 6 dnevnega reda 6. redne seje UO.

Potem je tajnik g. Tomec poročal, da je ČZS vložila pri Ministrstvu za delo vlogo za vpis v register izvajalcev postopkov za preverjanje in potrjevanje nacional-

nih poklicnih kvalifikacij, da je pri Andragoškem centru RS prijavila v usposabljanje devet članov izpitnih komisij in da je za mnenje o katalogu standardov strokovnih znanj, ki ga je pripravila komisija za izobraževanje pri ČZS, zaprosil Center RS za poklicno izobraževanje. Mnenje Centra RS za poklicno izobraževanje je podlaga za obravnavo kataloga pri Strokovnem svetu RS za poklicno in strokovno izobraževanje.

G. Pušnik je predlagal, naj bi v najkrajšem času sklicali vse zainteresirane ustanove, ki bi izvajale izobraževanje za omenjeni poklic.

Po obravnavi je UO soglasno sprejel

SKLEP št. 105: Vodilno vlogo na področju poklicnega izobraževanja za poklic čebelar/čebelarka mora imeti ČZS in temu je treba podrediti vse aktivnosti pri ministrstvih za delo in za šolstvo.

G. Pušnik je nato predstavil pomen nove organizacije dela in delnih prerazporeditev delovnih nalog zaposlenih na ČZS, kar je bil poglobitveni namen novega opisa del in nalog, ki ga je pripravil tajnik A. Tomec.

V razpravi so sodelovali tudi drugi člani UO. Vsi po vrsti so zlasti poudarjali, da je nujno dobro in odgovorno sodelovanje vseh ljudi na ČZS, saj so pred nami velike naloge, povezane s programi v ČCS in z Apimondio 2003.

Po daljši razpravi je bil soglasno sprejet

SKLEP št. 106: UO sprejema predlagani opis del in nalog zaposlenih na ČZS s predlaganimi dopolnitvami.

Sejo je sklenil g. Pušnik ter ob tej priložnosti zbranim zaželel veliko uspehov v novem letu.

NOVINARSKA KONFERENCA IN IZJAVA ZA JAVNOST ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Čebelarska zveza Slovenije je pripravila novinarsko konferenco ob vrnitvi delegacije ČZS iz Durbana, kjer se je udeležila 37. mednarodnega kongresa Apimondie. Predsednik ČZS g. Lojze Peterle je navzoče novinarje seznanil z delom naše delegacije na kongresu. Hkrati je za televizijo POP TV zavrnil trditve poslanca g. Zmaga Jeliniča Plemenitega, ki jo je le-ta dal dan prej v večerni oddaji te televizijske postaje. Izjavil je namreč: »S subvencijo se bo dalo čebelarjem 35 milijonov tolarjev, kar pomeni, da bodo čebelarji dobili 1.590.910 kilogramov sladkorja, s tem pa bodo lahko pokrili kompleten svetovni čebelji svet.« Čebelarska zveza Slovenije pa je medijem poslala tudi naslednjo izjavo za javnost:

»Vodstvo Čebelarske zveze Slovenije odločno zavrača zavajanje javnosti, ki si ga je privoščil g. Zmag Jelinič Plemeniti 27. novembra v dnevno-informativni oddaji na POP TV v zvezi s subvencijo za krmilni sladkor, ki jo je slovenskim čebelarjem pred nedavnim odobrila slovenska vlada. Čebelarji so lani pričakovali pomoč vlade prej kot navadno, ker so bile poleti vremenske razmere neugodne. Po ustaljenem načinu subvencioniranja bi morali dobiti čebelarji več kot zaslužen pod-

S tiskovne konference.

Foto: J. Mihelič

poro že julija, tako pa bo podpora izplačana šele januarja 2002. Čebelarji, ki opravljajo s čebelami izjemno pomembno delo z opravevanjem rastlin in čebelarijo glede na vse večji pritisk čebeljih bolezni v vse bolj prizadetem okolju, so ob taki provokaciji, ki nima nobene strokovne podlage, upravičeno ogorčeni.»

Uredništvo

SEZNAM ČEBELARSKIH MOJSTROV, ki bodo v letu 2002 predavali na terenu:

Člani Kluba čebelarских mojstrov Slovenije smo na razširjeni seji upravnega odbora, dne 10. 11. 2001, v Šratovcih pri Gornji Radgoni, sprejeli sklep, da bodo v letu 2002 predavali naslednji čebelarski mojstri:

Milan Vajda, Vinogradniška 41, 8330 Metlika, tel. 07 – 305 83 02.

Tema: Umno čebelarjenje.

Franc Panker, Satahovci 15 b, 9000 M. Sobota, tel. 02 – 530 41 06/07.

Različne teme za čebelarje in nečebelarje po predhodnem dogovoru.

Anton Rozman, Podvin 102, 3310 Žalec, tel. 03 – 571 77 05.

Tema: Biologija čebel in tehnologija čebelarjenja z vzrejo matic in hkratnim pridobivanjem matičnega mlečka.

Alojz Koligari, Gor. Maharovec 2, 8310 Šentjernej, tel. 07 – 307 11 70.

Tema: Tehnologija čebelarjenja.

Franc Prezelj, Meninska 1, 1240 Kamnik, tel. 01 – 831 54 45.

Tema: Biologija čebel in tehnologija.

Marija Sivec, Sužid 41, 5222 Kobarid, tel. 05 – 388 58 56.

Tema: Tehnologija čebelarjenja in blagovna znamka.

Silvo Posl, Čača vas, 46 e, 3241 Podplatič, tel. 03 – 582 43 40.

Tema: Proizvodnja matičnega mlečka (praktičen prikaz v čebelnjaku).

Andrej Jernej, Pod vrbo 6, 3230 Šentjur, tel. 03 – 574 18 20.

Tema: Čebelji pridelki.

Tone Tome, Kajakaška cesta 63, 1211 Šmartno, tel. 01 – 511 62 05.

Tema: Čebelji pridelki.

Tina Čuš, Rimska ploščad 23, 2250 Ptuj, tel. 02 – 773 23 41.

Tema: Tehnologija čebelarjenja.

Zoran Zidarič, Falska cesta 8, 2342 Ruše, tel. 02 – 662 46 31.

Tema: Tehnologija in biologija čebel in pridelovanje čebeljih pridelkov.

Francišek Medja, Lipce 7 b, 4273 Blejska Dobrava, tel. 04 – 584 50 50.

Tema: Zatiranje varoe na sodoben biološki način – mravljinčna kislina in šok terapija.

Franci Marolt, Pod Vrtačo 20, 8290 Sevnica.

Teme: Predavanja z diapozitivi: Tehnologija čebelarjenja (doma in po svetu), zatiranje varoe, novi čebelarski izdelki čebelarskih razstav apimondie in teme po dogovoru ter predavanja za nečebelarje.

Matjaž Vehovec, Stantetova 6, 3320 Velenje, tel. 03 – 586 56 50.

Teme: Vloga bivalnega prostora na razvoj čebelje družine, čebelarjenje v nakladnih panjih, čebelarjenje v sklenjenem krogu (načrt – ogled filma – komentar). Apitehnični ukrepi in alternativni način zatiranja varoe.

SEZNAM PREDAVATELJEV VETERINARJEV SPECIALISTOV ZA ČEBELE

OE CELJE: Alenka Jurič, dr. vet. med.: tel.: 03 – 541 94 53

MURSKA SOBOTA: Lidija Matavž, dr. vet. med. – tel.: 031 – 622 730

KRANJ: mag. Mira Jenko – Rogelj, dr. vet. med. – tel.: 041 – 645 769

NOVA GORICA: Ivo Planinc, dr. vet. med. – tel.: 041 – 740-805

LJUBLJANA: Borut Preinfalk, dr. vet. med. – tel.: 041 – 650 158

NOVO MESTO: Anita Vraničar, dr. vet. med. – tel.: 041 – 649 495

MARIBOR: Vida Lešnik, dr. vet. med. – tel.: 041 – 645 792

SEŽANA: Suzana Skerbiš, dr. vet. med. – tel.: 041 645 763

ČEBELARSKA RADIJSKA PREDAVANJA V JANUARJU 2002

JANUARJA boste v oddaji KMETIJSKI NASVETI na prvem programu Radia Slovenija lahko poslušali:

- v torek, 8. januarja, ob 12.30 – inž. Franc Šivic: Čebelarska dejavnost v novem letu;
- v torek, 22. januarja ob 12.30 – Slavko Inglič: Čebelarjenje nekoč in danes.

Urednica Ivanka Polanec

SEZNAM TRGOVIN, V KATERIH SO ČEBELARJI – IMETNIKI ČLANSKE IZKAZNICE – JANUARJA UPRAVIČENI DO POSEBNIH POPUSTOV PRI NAKUPIH

Ker se je Čebelarstva zveza Slovenije odpovedala dohodku od oglasov, ki jih objavljamo v reviji Slovenski čebelar, v korist čebelarjev članov, lahko vsi člani društev, ki prejemajo revijo Slovenski čebelar, pri nakupih v čebelarskih in drugih trgovinah uveljavljajo s posebno člansko izkaznico do 10-odstotne popuste.

Vse čebelarje in predvsem vodstva društev prosimo, da s to ugodnostjo, ki jo ČZS ponuja svojim članom, seznaniijo vse nečlane in »družinske člane«.

TRGOVINE S POPUSTI V MESECU JANUARJU:

1. APIS M & D, d.o.o., Čuža 7, VRHNIKA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT le na sedežu podjetja.
2. ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR, Tyrševa ul. 26, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme in drobnega pribora v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.001 SIT.
3. LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o., Zupanova 1, ŠENČUR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.001 SIT le na sedežu podjetja.
4. MEDEX INTERNATIONAL, d.d., Linhartova 49a, LJUBLJANA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme v vrednosti do 9.999 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.000 SIT.
5. JOŽE RIHAR, s. p., čebelarstvo in izdelava čebelarske opreme, Gabrje 42, DOBROVA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 5.000 SIT.
6. VELETRGOVINA VEMA eksport – import, d.d., Tržaška cesta 65, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust za nakup v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust za nakupe v vrednosti več kot 10.001 SIT v prodajnih enotah Cash & Carry v trgovskem centru BDC, Tržaška 65, Maribor, na oddelkih čebelarske embalaže, gostinske in trgovske opreme, trgovine s tekstilom in galanterijo ter na oddelku Deteljica – darilni bazar.
7. ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE – Prodajalna Čebelarna, Gosposka 3, CELJE, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 3-odstotni popust pri nakupu repromateriala v vrednosti več kot 5.001 SIT in 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.
8. CERES d.o.o. – Trgovina Martjanci, Mirna 14, MURSKA SOBOTA, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 15.000 SIT.
9. KGR Rakovec, s.p., Gunceljska c. 28/a, LJUBLJANA-ŠENTVID, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 4.000 SIT in 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.

Čebelarstva zveza Slovenije

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Ponujam vam nakladne panje AŽ mere, združljive z LR panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Izdelujem tudi vse vrste satnikov.

PETER ZAKRAJŠEK, s.p.,

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana – Vižmarje

tel.: (01) 512 62 51

ČD LITJA IN ČD ANTON ŽNIDERŠIČ IZ ILIRSKE BISTRICE STA PODPISALI LISTINO O POBRATENJU

V soboto, 8. septembra 2001, je bil za čebelarje ČD Litija zares poseben dan. Radosti ob tem dnevu smo bili deležni tudi vsi povabljeni gostje, ki smo iz različnih čebelarških društev prispeli s svojimi prapori, ter

drugi pomembni gostje, to pa je dalo prireditvi še poseben pomen. Ta dan je bil namreč posvečen praznovanju 80-letnice delovanja Čebelarškega društva Litija.

Predstavniki ČD Anton Žnideršič iz Ilirske Bistrice smo bili še posebej počaščeni in zadovoljni, da je ČD Litija sprejelo obojestransko pobudo in prav to priložnost določilo za podpis »listine prijateljstva« med društvoma.

Člani ČD Litija in ČD Ilirska Bistrica že več let sodelujemo in izmenjujemo izkušnje tako na strokovnem področju, pri zdravstvenem varstvu čebel in izrabi pasišč kot tudi na področju družabnega življenja.

Društvi imata podobne naloge in skupne točke tako po številu članstva, organiziranosti, izobraževanju članstva, skrbi za nadaljnji razvoj čebelarstva itd.

Vse to je tudi spodbudilo podpis »listine prijateljstva«. Zadovoljni smo, da smo uresničili obojestransko željo po prijateljstvu, čeprav imamo podobne stike z več društvi po Sloveniji in zunaj naših meja, vendar smo takšno listino doslej podpisali samo s ČD Litija.

Leta 2002 bomo v našem društvu praznovali 95-letnico obstoja in delovanja društva, zato že zdaj velja povabiti ČD Litija in drugim društvom, da se udeležijo praznovanja te visoke obletnice našega delovanja. Ob tem dogodku bomo »listino o prijateljstvu« še dopolnili.

Predsednik ČD Anton Žnideršič Ilirska Bistrica
Ivan Šuštar

Ugodno – kozarci za med

Firma

STENKO d.o.o.

Špruha 3 – TRZIN – ☎ (01) 562 17 22

Čebelarjem ponujamo steklene kozarce po ugodnih cenah: 720 ml (grlo Ø 82 mm) po **31,70 SIT/kos**, pakirani po **35,20 SIT/kos**, 370 ml (grlo Ø 66 mm) po **26,18 SIT/kos**, pokrove, zlato lakirane, 0,82 mm po **13,10 SIT/kos** in 0,66 mm po **10,70 SIT/kos**.

Po dogovoru naročeno blago tudi dostavimo.

CERES, d.o.o.

Mirna 14, 9000 Murska Sobota

TRGOVINA MARTJANCI

tel.: (02) 548 16 39, GSM: 041 882 871

Po ugodnih cenah ponujamo ves čebelarški material. Imetnikom čebelarških kartic omogočamo 5-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 15.000 SIT.

Vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8. do 10. ure nasveti Jožeta MATAVŽA, dr. vet. med.

Po dogovoru dostavimo čebelarški material na dom oziroma na sedež ČD. Ob delavnikih je trgovina odprta od 8. do 16. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Se priporočamo!

NOVO!
*Specializirana trgovina
s čebelarškim materialom*

V

spomin

JAKOB PIVKO

Maja 2001 je čebelarje Čebelar-skega društva Dornava pretresla novica, da je naše vrste zapustil dolgoletni in ustanovni član društva g. Jakob Pivko.

Rojen je bil leta 1912 v Borovcih pri Ptuj. Čebelariti je začel z 18 leti v svojem rojstnem kraju s petimi dunajčani. Leta 1937 se je poročil in preselil v Dornavo. Ob svojem domu si je uredil čebelnjak z 20 AŽ panji. Svoje čebele je prevažal na gozdno pašo na Pohorje, v okolici Čakovca na akacijo in na območje Stoperc, Majšperka in Ptujске gore na kostonjevo pašo. Kmalu je v Dornavi, Mezgovcih in Pacinju pridobil ljubitelje čebelarjenja. Že pred drugo svetovno vojno je želel na našem območju ustanoviti društvo, vendar mu to zaradi tedanjih razmer ni uspelo.

Na njegovo pobudo so 17. decembra 1951 vendarle pripravili ustanovni občni zbor našega čebelar-skega društva. Na njem je bil Jakob izvoljen za prvega predsednika Čebelarskega društva Dornava, društvo pa je uspešno vodil nekaj let.

Leta 1975 je v osnovni šoli dr. Franja Žgeča v Dornavi organiziral čebelarski krožek in ga nekaj let tudi sam vodil.

Vsa leta je bil dejaven član društva, saj je kot predsednik nadzornega odbora s svojimi pobudami in predlogi veliko prispeval k uspešnemu delovanju društva. Bil je tudi njegov častni član. Njegova velika zasluga je tudi, da je ob slabih letinah in v kriznih obdobjih spodbujal čebelarje in skrbel za to, da je društvo nenehno delovalo. Žal pa se mu ni uresničila želja, da bi dočakal 50-letnico delovanja društva, ki je bila 17. decembra lani.

Za svoje vzorno delo je prejel odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje.

Spominjali se ga bomo kot velikega ljubitelja čebel in dobrega prijatelja.

*Čebelarsko društvo Dornava
Metka Pihlar*

VINCENC BURJA

Junija lani, prav v obdobju, ko so čebelice dosegle največjo moč, je prenehalo biti plemenito srce vestnega in zavzetega dolgoletnega tajnika ČD Selnica ob Dravi.

Ko je v začetku minulega leta prejel priznanje Antona Janše II. stopnje, katerega se je neizmerno razveselil, si niti v sanjah nismo mogli predstavljati, da bosta vesele in radost tako kratkotrajna. Aprila lani je zaradi

bolezni prvič manjkal na seji UO društva, nekaj mesecev potem pa smo se za vedno poslovili od njega. Za njim je ostala vrzel, ki jo bomo čebelarji našega društva s težavo nadomestili.

Vinko, kot smo ga čebelarji klicali, se je začel s čebelarstvom ukvarjati že v rani mladosti, najprej kot pomočnik pri očetu Marku, znanem in zelo dobrem čebelarju. Izkušnje, ki si jih je kot čebelar pridobil v mladosti, je po očetovi smrti s pridom uporabljal in nadaljeval njegovo tradicijo čebelarjenja. Od leta 1978 je bil dejavno vključen v delo čebelarskega društva. Usoda je hotela, da so prav na dan njegove prezgodnje smrti njegove čebele rojile, žal pa je tiho odšel, ne vedoč, da ga na veji čaka roj.

Člani ČD Selnica ob Dravi

FRANJO VEHOVEC

Sredi poletja, ko čebele in čebelarji končujejo čebelarsko leto in začenjajo novo, smo zvedeli, da je v 82. letu umrl naš dolgoletni in vestni član FRANJO VEHOVEC.

Čebelariti je začel leta 1950.

Vseh 50 let je povečeval število svojih čebeljih družin tja do 40. Najprej si je ob hiši v Slovenj Gradcu zgradil čebelnjak, pozneje pa je čebele preselil v bolj naravno okolje, v Šmartno pri Slovenj Gradcu, kjer so nekdanji čebelarji že njegovi predniki. Bil je napreden čebelar. Tako je bil od vsega začetka naročen na Slovenskega čebelarja, prebiral pa je tudi druge strokovne knjige ter tako izpopolnjeval svoje čebelarsko znanje. Za čebelarjenje je zgodaj navdušil sina Matjaža, ki si je že pridobil naziv čebelarski mojster. Skupaj sta preučevala tehnologijo čebelarjenja in jo v marsičem dopolnjevala in izboljševala.

Že kmalu po začetku čebelarjenja je postal tudi član našega društva in v vsem tem času je opravljal najrazličnejše funkcije v organih društva. Bil je tajnik društva, predsednik in član nadzornega odbora, predsednik komisije za priznanja in član več drugih občasnih komisij. S svojim dolgoletnim delom je veliko pripomogel k napredku in razvoju društva. Zato je mu je društvo podelilo odličja Antona Janše III. in II. stopnje.

Bil je velik ljubitelj narave, to svojo ljubezen pa je izkazal tudi na letaku ČEBELA – NENADOMESTLJIVA OPRAŠEVALKA (Slovenski Čebelar, 4/2001). Jabolko, ki ga dedek ponuja svojemu vnuku, simbolizira tudi skrb za zdravje mlade generacije in za uživanje ekološko neoporečno pridelane hrane.

Spominjali se ga bomo kot velikega ljubitelja čebel in narave ter dobrega prijatelja.

Čebelarsko društvo Slovenj Gradec

JOŽEF ZVER

Novembra, ko narava začne svoj počitek in v panju zavlada mir, je našel svoj večni mir tudi dragi oče, dedek ter zvesti čebelar Jožef Zver iz Brezovice.

Rojen je bil leta 1933. S čebelami se je srečal že zelo zgodaj, saj je čebelaril že njegov stari oče. Pri Zverovih sta stala dva lična čebelnjaka, iz katerih je izletalo več kot šestdeset družin. Jože si je panje izdeloval sam, bil pa je tudi mentor mlajšim čebelarjem. Svoje znanje o čebelah je rad razdal vsem, ki so mu prišli na uho. Čebele je prevažal na Pohorje in na druga pasišča. Bil je tudi eden izmed ustanovnih članov Čebelarskega društva Črenšovci.

Ker je bil v društvu zelo dejaven, je prejel tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

Spominjali se ga bomo kot dobrega čebelarja in prijatelja.

Tvoji čebelarji iz

ČD Črenšovci

IVAN KODRE

V lepem sončnem dnevu julija 2001 smo se na postojnskem pokopališču poslovili od dolgoletnega čebelarja in prijatelja Ivana Kodre.

Ko so bile njegove čebele na vrhuncu razvoja, je prenehalo njegovo srce. Ivan Kodre je čebelaril od leta 1950 z večjim številom čebeljih družin. Čebelnjak je imel ob hiši, sredi sadnega drevja in vrtnega cvetja. Občutili bomo njegovo izgubo, saj je bil zelo dejaven član društva. Več let je bil član upravnega odbora in vso leto tudi društveni blagajnik. Bil je aktiven tudi v drugih društvih v občini.

Za svoje prizadevno delo v društvu je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Prizadeti smo spremljali njegovo zdravstveno stanje in videli, kako mu pešajo življenjske moči. Kljub vsemu je do zadnjega skrbel za svoje čebele. Pogrešali ga bomo.

Čebelarsko društvo Postojna

Mali oglasi

PRODAM prevozni čebelnjak TAM 5000 s 40 družinami na AŽ satju, ☎ 01 – 895 18 98 (Lavrič).

PRODAM 4 posode za med od 700–800 kg iz nerjaveče pločevine. Cena po teži posode, ☎ 01 – 705 26 23.

TEČAJ O ČEBELARJENJU V NAKLADNEM PANJU

Čebelarsko društvo Petra Pavla Glavarja, Komenda bo organiziralo tečaj z naslovom »Čebelarjenje v nakladnem panju«. Predavali bodo preverjeni čebelarski strokovnjaki: čebelarski mojster Werner Behrens iz Wellendingena v Nemčiji, pisec navodil za nakladno čebelarjenje v Slovenskem čebelarju leta 1999 gospod Anton Vrčko in živa enciklopedija čebelarske teorije, gospod Stane Sajevec. Tečaj bo trajal 10 ur, predavanja bodo v **petek, 18. januarja, od 16. do 20. ure in v soboto, 19. januarja od 8. do 14. ure v Komendi. Cena tečaja je 2.500 tolarjev.** Prijave sprejema predsednik društva Stane Jenko, Gora 27, Komenda, tel. 031 – 253 340.

Vljudno vabljeni!

ČD KOMENDA

OBVESTILO

Na območju **SAVINJSKE REGIJE** in **ZASAVJA** delo **specialista za zdravstveno varstvo čebel** od decembra 2001 opravlja **ALENKA JURIČ, dr. vet. med.,** s sedežem na Veterinarskem zavodu Slovenije, OE CELJE, Trnoveljska c. 1, 3000 Celje, tel.: 03/ 541 94 53, faks: 03/ 541 93 35.

SPOŠTOVANI ČEBELARJI

Za splošen napredek čebelarstva, posodabljanje čebelarske opreme in izboljševanje ponudbe, za boljše trženje in informiranje čebelarjev – članov ČZS Vam Medex daje možnost nakupa čebelarske opreme

S POPUSTOM od 5 do 10 %

*5 % popust velja pri nakupu čebelarske opreme v vrednosti do 9.999 SIT,
10 % popust pa velja pri nakupu v vrednosti več kot 10.000 SIT.
Uveljavljanje popusta bo možno le ob predložitvi veljavne članske kartice.*

*Pričakujemo Vas v Medexovi prodajalni na Linhartovi 49/a
od ponedeljka do petka, od 7.30 do 14.30 ure.*

*Hkrati Vas obveščamo, da imate kot člani ČZS možnost naročanja čebelarske opreme **po povzetju.***

*Naročeno blago Vam bomo dostavili **s paketno pošto.**
Stroške poštnine poravnata naročnik ob prevzemu.*

Živeti z naravo

medex

international, d.d.
linhartova 49/a
ljublana, slovenija

APIS M & D d.o.o.
MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7 – 1360 VRHNIKA
tel., faks: (01) 755 12 82

Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure,
ob sobotah od 9.–12. ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH

NOVO!

AŽ panji 10-, 7- in 5-satni.
Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

- IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL, PO ŽELJI Z DODATKOM TERAPEVTSKIH SREDSTEV
- APNENOGEL • NOSEMAGEL • STIMULANS • VAROGEL
- NA DEBELO IN DROBNO PRODAJAMO VSO ČEBELARSKO OPREMO

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI

- Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti. Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.
- Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.
- Prekuhava voščin v satnice, takojšnja menjava.
- Po ugodni ceni prodamo 7- in 5-satne čebelje družine z mladimi označenimi maticami.

JOŽE RIHAR, s.p.

Čebelarstvo in izdelava čebelarске opreme

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarске lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev (lesice).
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače po konkurenčnih cenah – prepričajte se!
- Pri nas dobite žico za žičenje, satnike (rogljičene), testne mreže za lovljenje varoj, plastične razmikne ...
- Izdelujemo satnice in od 1. oktobra do 30. aprila kuhamo voščine.
- Izdelujemo plastična razstojšča za AŽ panje.

Prepričajte se o kakovosti in ugodnih cenah naših izdelkov. Čebelarška društva obveščamo, da po dogovoru lahko pridemo tudi k njim in jim ponudimo naše izdelke in storitve.

JOŽE RIHAR, Gabrje 42 – 1356 Dobrova – tel./faks: 01/ 364 11 06, GSM 031 351 964

ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE, z.o.o.

Prodajalna "ČEBELARNA"
3000 CELJE, Gosposka 3
Tel: (03) 544 17 23
apis_styria@hotmail.com

V trgovini lahko dobite ves čebelarški repromaterial:
- panje, opremo, zaščitno opremo, hrano za čebele.

Odkupujemo vse čebelje pridelke po ugodnih cenah.

Trgovina je odprta

ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih

od 8. - 15. ure, ob sredah pa od 9. - 12. in od 15. - 18. ure.

Odprta je tudi vsako prvo soboto v mesecu od 8. - 12. ure.

Se priporočamo !

Odkupujemo tudi
ČEBELJE DRUŽINE
za izvoz v EU !

Prve čebelje družine
kranjske sivrke,
prodane po 70. letih v Francijo !
s sodelovanjem Lojze in Remy Ivanec
SC LA CARNIOLE
www.apiphyt.com/carnica

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA, TEL.: 01/755 13 17

GSM: 041 420 200

V ZALOGI:

- panji AŽ (9s, 10s, 12s)
- prašilčki (5s, 7s)
- lipovi satniki
- zaklade Debelak (9s, 10s)
- pitalniki Francič
- distančni vložki
- vehe za povezavo AŽ panjev
- trietažni AŽ (10 s)
- AŽ Kozinc 11+3

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.

Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani).

Blago vam lahko pošljemo s hitro pošto.

NOVO: Pri nakupu desetih panjev vam podarimo prašilček.

KGR Rakovec s.p.

Gunceljska c. 28/a, 1210 Ljubljana-Šentvid

tel./faks: (01) 512 46 77 – GSM 041 639 658 – www.kgr-sp.si, e-pošta: kgr@kgr-sp.si

ČEBELARSKA OPREMA IN DROBNI PRIBOR

- LOVILEC ROJEV AŽ, LR, ŽICA ZA ŽIČENJE • SMUKALEC CVETNEGA PRAHU 280, 330 mm
- VILICE, KLEŠČE ZA SATNIKE, MATIČNE KLEŠČE • MATIČNE REŠETKE HANEMAN, ŽIČNE AŽ, LR • AVSTRALSKE SPONKE, ZAPAH 2/2 MALI, VELIKI, ZAPAH L-D • RAZSTOJIŠČA AŽ 5-15

GOTOVINSKI NAKUP: 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 4.000 SIT, 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT **Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO.**

ODPRTO OD 8. DO 14. URE (ponedeljek – sobota) oziroma po dogovoru po telefonu 041 639 658.

Naročeno blago vam lahko pošljemo z Door to Door.

ČEBELARSKA ZVEZA DRUŠTEV MARIBOR

Streliška 150

2000 Maribor

Tel/Faks: 02 331 80 10

Prodajno razstavni prostor je odprt:

Pon. - Pet.: od 10⁰⁰ do 17⁰⁰

V torek zaprto; Sob. od 10⁰⁰ do 13⁰⁰

Tel: 02 320 53 46

Lokacija novega centra

**Odrpli smo Čebelarski center Maribor,
na Streliški c. 150 (ob betnavskem gradu)**

PONUJAMO VAM:

Čebelarsko opremo - Drobni čebelarski pribor -
Embalaža - Kozarci vseh vrst, pokrovčki, stekleničke
za propolis vseh vrst - Satnice za AŽ, za nakladni LR,
za mali in veliki KIRAR - Prodaja medu vrhunske
kakovosti in drugih zakladov iz čebeljega panja -
Točimo sladkorno raztopino FRUTASUN Q 85

ŠE VEDNO PA PRODAJAMO MED NA STARI LOKACIJI
ČEBELARSKE ZVEZE DRUŠTEV MARIBOR:

Tyrševa ul. 26 - 2000 Maribor

GSM: 041/268-954

ODPRTO:

Ponedeljek - petek: 10⁰⁰ - 16⁰⁰

Sobota: 9⁰⁰ - 12⁰⁰

Casopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana.

Tel.: tajništvo (01) 421 79 40, uredništvo: (01) 421 79 45 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks: (01) 426 13 35.

e-pošta: cebelarska.zveza.slo@iol.net.

Izdajateljski svet: Ljorže Peterle, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jože Šnajder,

dr. Janez Poklukar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Jože Babnik, inž. agr., dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukar,

mag. Mira Jenko - Rogelj, Marjan Debelak, univ. dipl. inž. arh., čebelarski mojster Franci Marolt in dr. Aleš Gregorc.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2001 za nečlane je 7.700,00 SIT. Posamezna številka stane 700 SIT za člane oz. 750 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV. Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 6.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 50 SIT.

Reklamni oglasi: Čela barvna stran na ovitku 100.000 SIT, v sredini 60.000 SIT, pol strani 30.000 SIT, četrt strani 14.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10%, za 6- do 10-kratno objavo 20%, za celoletno objavo 30%.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žiroračna pri APP v Ljubljani je: 50100 678-48636, davčna številka: 81079435.

Za nakazila iz tujine – devizni račun: LJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 36 US \$.

Priprava za tisk: Prepress d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Ljubljana, d.d., Ljubljana.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. arh.

Vedno nova darilna embalaža v naši hiši

Ponujamo vam tudi:

MLETI SLADKOR ZA IZDELAVO POGAČ:

- sladkorni delci so mleti pod 1/100 mm
- čebele lahko zaradi primere velikosti sladkornih delcev mleti sladkor použijejo

SLADKORNA RAZTOPINA FRUTASUN Q 85

- plastične satnice
Pierco za nakladne
in Kirarjeve panje
- voščene satnice vseh
velikosti

INVERTNA SLADKORNA POGAČA

je pastoza čebelja hrana iz trdih delcev in tekočega dela mletega sladkorja, primerna za prehrano ljudi, z dodatnim encimom INVERTAZA. Vsebuje najprimernejšo sestavo sladkorjev (saharozo, glukozo in fruktozo). Velikost mikrokristalov je praviloma manjša od 1/100 mm. Pogača je mikrobiološko neoporečna.

HRANILNA VREDNOST

100 kg invertne sladkorne pogače je približno 92 kg mletega sladkorja

PREDNOST:

- je takoj uporabna, brez dodatne obdelave
- pred uporabo lahko dodamo zdravila
- je enotne konsistence in za čebele najprimernejše sestave
- čebela jo lahko zaradi primere velikosti mikrokristalov in ovoga použije

UPORABA:

- za spomladansko dražilno krmljenje
- za rezervo
- za brezpašno obdobje

DOBAVA:

- v plastičnih eno ali dvo kg vrečah
- pri uporabi vrečo deloma izrežemo in položimo v panj, ali pa vsebino izpraznimo v pitarnik

KEMIČNA SESTAVA:

- suha snov 90 % (saharozo 83 %, glukozo 5 %, fruktozo 2 %)
- voda 10 %

INVERTNA POGAČA se ne kvari, je več mesecev nespremenjena in uporabna. Hranimo jo pri temperaturi nad 15 °C.

Moji izdelki si
zaslužijo kraljevsko
embalažo

NOVO

300g stekleni kozarec za med
z ročajem in pokrovčkom.

**Možnost naročanja prodajnih artiklov
(po telefonu, faksu, e-pošti)
po povzetju, na vaše stroške.**

Tržaška 65, 2000 Maribor

Telefon: 02/320-64-52

Faks: 02/332-62-71

e-mail: vema@siol.net

Delovni čas:

pon. - pet.: 8^h - 19^h

sobota: 8^h - 13^h